

Mattup ki Pool yi riine a doŋ Romeŋ

En urzi k'ono doŋ kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere Pool yi riine a kane doŋ i ziipe addaŋ a Isa a geeger ki Room. Yo Pool batum kaŋ soo toŋ yi k'iide ye botto ki geeger Room te. Adda geeger gette wede doolo i gizite Rabila Majjaanawa te, wo t'urzi k'onamí geŋ d'uwu an di ziipe addaŋ an d'ogiyso ti suma k'Isa. Pool y'an riine kono an di suune yoŋ wee wee, wo soŋ y'an di ruute a suldi doŋ beehiye a jiiere a urzi zaapu k'adde a Isa.

Adda mattup ette Pool yi rootiyo kine d'uwu pay miŋ in t'ize oldiko, in kino in di-lidde ti lekkiyo ere uŋse a daana Raa te. Wo de ankenno in aane in di-kime in di-t'okkiye ti Raa t'urzi zaapu k'adde a Isa. Pool yi rootiyo Rabila Majjaanawa tod'te toogo ere ki Raa wo urzi k'uttiyo a wede tuuku yi ziipe addi a Isa, ise Yawudusu ise Yawudusu ye toŋ maŋ. Ki Raa kane doŋ pay i ziipe addaŋ a Isa geŋ yi'ni woliyo pay kaŋ soo, wede a ceere bakadi umbo. Kane geŋ Raa yi'ni woliyo doŋ ki diine a daanadi me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nuŋ Pool wede naabo k'Isa Almasi. Raa yi ni wiike n'a t'ize wede zina k'Isa, wo yi n'uuye kese kono n'a kizite Rabila Majjaanawa ki Raa.

² Rabila Majjaanawa ette Raa yi ruute y'an t'ela a duwo pay t'urzi nebiyagi an ti riije ti kaaga adda mattupadi. ³⁻⁴ Rabila ette tod'te a tukk'Uli, Galmeegin Isa Almasi. A urzi tudde gen, yon y'udfo ti biza bumbu mozigo Dawut. Wo a urzi k'Unde Kamilen, Raa ti toogadi y'a ti y' gize Isa yon Uli, aame yi ti y' bilde ti diine don unto gen me. ⁵ T'urzi yode ay d'uune beeko ay t'ize don zina k'Isa, kono ay kizite onami a don Yawudiyagi ye pay, ay an ti'n zaape urzi an zaape addan a Isa, an d'olliga onami wo an d'ozire eego. In kino man i di t'ele suma a yode me. ⁶ Kune ton ti diine kane don Isa Almasi yi wiike genno, kun t'ize donzi.

⁷ Nun ni raaniya a kune zamba pay don Raa yi giyye baadan a geeger ki Room, kune don Raa y'unni wiike kun t'ize donzi. Gen beeko ti toose ki Meegin Raa ti Galmeega Isa Almasi i koon eggun.

Pool ti zamba don a geeger ki Room

⁸ Ki poone'n, n'a roote koduwo a Raa t'urzi k'Isa Almasi a tukki kune pay, kono adda siidiyagi pay en duwo an rootiyo ki beehiye a urzi zaapu k'addugun a Isa me. ⁹⁻¹⁰ Raa wede ni-naabiya ti addo pay a urzi kazita Rabila Majjaanawa a tukk'Uli gen, yon yi suune ono don ni rootiyo en derec me. Aame tuuku ni tondiyo Raa man, daayum sundugun ni gi di seddiyo ye. Wo adda tondiyado gette ni tondiyo Raa daayum yi dehu man, y'o di t'ihina urzi n'a ette n'un ti'n wollo. ¹¹ In kino ki kotto nun mosogo kune baadan, ni dehu n'a ette n'un

ti'n wollo, n'un d'ette ti munda wede Unde Kamilen t'o ele, kono un t'eley toogo a urzi zaapu k'addugun a Isa. ¹² Wo son aame n'iiney di kune man, in t'ooney toogo ti tuddin, nun ni t'ooney toogo t'urzi zaapu k'addugun a Isa wo kune ton kun t'ooney toogo t'urzi zaapu k'addo a Isa kay.

¹³ Zemba ki nun, ni dehu kun di suune, nun tan baadan n'a dihe urzi n'a ette di kune, wo de Raa y'o ki ti ziki aryago ye bini anki. Ni dihe n'a ette di kune kono naabadó t'aase ti dfaakatú, aakede naabadó ere n'izo a diine don Yawudiyagi ye adda siidiyagi ongo. ¹⁴ Nun naabadó n'a ette ki tukki don pay, ise don edayan ohine, don edayan daa k'ohine, ise don i duuye, don i ki duuye ye ton man. ¹⁵ Kono kamo, gen a kune don i lekkiyo a geeger Room ton, ni dehu n'a ette n'un di kizitey urzi Rabila Majjaanawa.

Rabila Majjaanawa i-d'ede toogo

¹⁶ Nun o k'ede sukiyagi ye a Rabila Majjaanawa te, kono tod'te toogo Raa, wo urzi k'uttiyo a wede tuuku yi ziipe addi a Isa man, ki poone i t'illiga kane Yawudiyagi, wo kane don Yawudiyagi ye.

¹⁷ Inkino man Rabila Majjaanawa gette ti'n t'oofibe ita mummino duwo Raa yi di'n isiyo ki diine a daanadi me. Gen t'urzi zaapu k'addan a yode danjal, wo tode zaapu k'adde a Raa gettin iide baa. Gen a-t'iide a ono don an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede Raa yi yi woliyo ki diine a daanadi gen, yon y'a lekka t'urzi zaapu k'adde a yode*.»

* **1:17** 1.17 Kun wollo adda mattup ki Abakuk 2.4.

Oldfiko duwo

¹⁸ Wo geŋ Raa t'awwa ti kandaane yi deegu kulkuwadi a tukki doŋ pay isiyo oldfiko ere tuuku ti yode wo a doŋ isiyo suldi pay ki diine ye, ti naabadaŋ gette kane derec ki Raa an i t'eegirso ti-ki t'adfiya ye. ¹⁹ Ki too maŋ suldi doŋ duwo an aane an di suune a tukki Raa geŋ, a kane suldi geŋ kereŋ, kono Raa y'an ti'n gize. ²⁰ Toogo Raa i lekkiyo ki daayum, wo Raa batum yoŋ mummino, ki ki ti y' wolle ye. Wo de t'ume Raa y'ikkima duniya bini aŋki toŋ maŋ, kane suldi doŋ in ki'n wolliyo ye geŋ, kane duwo doŋ eedaŋ soodo a elkiso, an aane an di'n suune t'urzi suldi doŋ y'ikkima geŋno. Inkiŋo maŋ kane duwo geŋ, a daana Raa ono doŋ an di roote k'oodibe k'eedaŋ umbo. ²¹ Kane an suune adda k'addaŋ Raa yoŋ ede, wo de an gi di y' tamma ye, wo an ki rootiyo ye koduwo a yode Raa me, ki too maŋ an di t'imme miŋ yode Raa. Wo kaciŋ kane a elkisadaŋ ere daa k'urzutú gette a ti'n lidfe, wo t'elkisadaŋ ere umbo gette an di lekkiyo adda zimolo. ²² An elkiyo kane an d'ede suuniyo k'ono, kaciŋ an t'ize maadagi. ²³ Ki too maŋ an di t'imme gooliko Raa yode wede i k'unto ye, wo miŋ a olde yode an d'ikkimta loŋgayi doŋ i deeyiso aa wedusu i d'unto, aa embi, aa seydi doŋ zoŋdaŋ pide pide, wo aa seydi doŋ i morkimso a siido.

²⁴ Kono k'inkiŋo Raa y'an iili kono an d'ise suldi pitinŋo doŋ tuddaŋ ti dehu geŋno, geŋ an ti lattiya tuddaŋ ti suldi sukiyagi doŋ an isiyo geŋ me. ²⁵ Kane derec ki Raa an d'iili, wo a olde tode an di daaniya urzi lohito k'ono. An d'ottilso

wo an di naabiya a suldi donj Raa y'ikkima, wo a yode batum wede ikkima suldi pay geŋ, an i-ki d'ottilso ye wo an i-ki naabiya ye, ki too maŋ duwo an di y' t'imme ki daayum! Eyye.

²⁶ Kono kamo Raa y'an iili kono an di ŋaapu, an d'isiyo suldi sukiyagi. Kane erayi ki moone ti kuuli aa Raa yi dehu an d'iili, wo an di moonite ti tuddaŋ, geŋ munda wede Raa yi ki dehu ye.

²⁷ Kane kuuli toŋ inokino kay, ki moone t'erayi aa Raa yi dehu an d'iili, wo tuddaŋ t'an d'an t'umbe berber ki moonite ti tuddaŋ, an d'isiyo suldi sukiyagi. Inokino a sooruzan ere oldo gette, an d'ooniyo danŋay ere derec a naabadaŋ.

²⁸ Wo kane duwo an di-tuuge an di suune Raa me, geŋ Raa y'an iili adda k'elkisaŋ ere oldo gettiyo, inokino an d'isiyo suldi donj k'isiyo ye.

²⁹ Kane addaŋ i-t'ũune t'ita suldi pay donj ki diine ye. An d'isiyo ulsu mirsi, an d'okkiso a suldi pay, kane bundiŋi, addaŋ an zaapu baadaŋ a suldi duwo, an tōwwo duwo mirsi, an di dehu ono k'ulpi, an daggiya duwo ti metiŋko, an d'isiyo suldi donj ulpi k'a ki wolle ye, wo an di rootiyo ono butte a tukki duwo. ³⁰ An dekkiyo duwo,

kane adu ki Raa, an kaldita duwo, an di koliyo tuddaŋ, an tamma tuddaŋ t'ono bizaŋ, elkisaŋ tiŋ ki dehutu k'urzi k'isiyo k'oldiko ere aware aware, wo k'ollige k'ono maawaŋ an di-toogiyo.

³¹ Kane geŋ an t'isiyo aa donj elkisaŋ umbo, an a-ki ti sooru ye a onamaŋ donj an rootiyo me, geyyiso tudde an k'ede ye, wo an ki wolliyō sommagi duwo ye. ³² Ki kotto kane an'ni suune ono donj derec ki Raa yi ruute, y'ede kane donj isiyo suldi donj ulpi inokino geŋ, an iide k'unto.

Toj maŋ kane suldi geŋ an ki'n ooliyo ye, wo tiŋ geŋno toj kane an an tettiso bey a doŋ isiyo suldi iŋkino geŋ me.

2

Booro ki Raa

¹ Iŋkino kee k'ise wede tuuku toj, ki dekkiyo booro a tukki doŋ oŋgo maŋ, a daana Raa ono doŋ k'a rootey k'oofibe k'eedá umbo, kono aame ki dekkiyo booro a tukki doŋ oŋgo wo kee toj k'isiyo aa ki kane kay maŋ, geŋ kee batum booro ti ki ziidá. ² Wo kine in suune Raa geŋ, yoŋ yi dekkiyo booro a urzi wede derec a tukki kane doŋ isiyo suldi doŋ ulpi iŋkino geŋ me. ³ Kee wede ki dekkiyo booro a tukki kane doŋ isiyo suldi doŋ ulpi iŋkino, wo kee batum k'isiyo aa ki kane kay maŋ, k'elkiyo miŋ ti booro Raa k'a t'alda ko? ⁴ Raa geŋ yoŋ beehiye baadaŋ, yoŋ i-d'ede ombiŋe wo wasigale, kunuŋ kane suldi geŋ ki ti'n isiyo ki bita ko? Ki too maŋ beehiyko Raa gette, tod' t'a-di d'ette k'urzi wede k'a-kime lekkiyadá. ⁵ Wo kee ki'n ize addá zakidi, ki ki dehu k'a ki-kime lekkiyadá ye geŋ, kee k'okumso kulkuwo Raa baadaŋ a eedá, k'onniyo ere kulkuwadí ti deega geŋ me. Onniyo gette Raa y'a deka booro ere derec ki diine a tukki duwo pay*. ⁶ A wede tuuku toj a onniyo gette Raa yi di t'eley munda wede derec a naabadí naabadí†. ⁷ A kane doŋ i dehu urzi k'isiyo beehiyko kono an t'oona gooliko ti Raa,

* **2:5** 2.5 Kun wollo adda mattup ki Soponi 2.2-3. † **2:6** 2.6 Kun wollo adda mattup ki Soom 62.13 wo Piroberb 24.12.

suma, wo lekkiyo ere ki ki t'inda ye gette, a kane geŋŋo Raa y'an t'ela lekkiyo ere ki daayum. ⁸ Wo de a doŋ i ti toogiyo a derec ki Raa, an k'ollige onamí ye wo an d'isiyo suldi doŋ ki diine ye geŋ, a tukki kane geŋŋo Raa y'a kulkuwa baadaŋ wo booradí t'a deega me. ⁹ Kane doŋ pay isiyo ulsu geŋ an t'oono dabar t'ulbe k'oofiyo baadaŋ. Booro gette ti seeda kane Yawudiyagi doŋ illiga ki poone, wo kane doŋ Yawudiyagi ye pây. ¹⁰ Wo de a wede tuuku isiyo beehiyko geŋ, y'a t'oono gooliko ti Raa, suma wo toose, suldi geŋ y'an t'ela a kane Yawudiyagi doŋ illiga ki poone, wo a kane doŋ Yawudiyagi ye pây, ¹¹ kono Raa duwo yi'ni woliyo pay miŋ kaŋ soo.

¹² Kane doŋ pay ize oldiko wo oogoro Muusa an ki ti zuune ye geŋ, an a di t'inda oogoro gette ti ki'n seeda ye. Wo kane doŋ pay oogoro Muusa an ti suune wo an d'isiyo oldiko geŋ, Raa y'a deŋka booro eedaŋ t'urzi k'oogoro gette.

¹³ Derec, duwo Raa yi'ni woliyo ki diine a daanadí, kane doŋ ollige oogoro Muusa geŋŋo ye. Wo de yoŋ yi woliyo ki diine a daanadí, kane doŋ a seedu oogoro wo a ti sooru eego.

¹⁴ Kane doŋ Yawudiyagi ye geŋ oogoro Muusa an ki ti suune ye, wo t'eedaŋ geŋ miŋ an d'isiyo munda wede aa oogoro ti rootiyo an d'isiyo aa oogoro adda k'addaŋ, wo kaciŋ an ki ti suune ye.

¹⁵ An isiyo inŋkino geŋ, an kaza naabo k'oogoro Muusa, Raa y'an ti riine a biza k'ulbaŋ. Geŋ elkisadaŋ ere an di suuniyo munda eŋ beehiye eŋ ulsu gette, t'an kaza inŋkino, wo soŋ elkisadaŋ t'an di'n noogiyo a munda wede beehiye an dehu an d'ise, wo ti di'n naakiwsa a munda wede ulsu

an dehu an d'ise me. ¹⁶ Geŋ inĵino suldi pay geŋ itadaŋ a t'adfa kereŋ a onniyo booro Raa ere yi deĵka t'urzi k'Isa Almasi a suldi d'oŋ ombide a urzi lekkiyo duwo gette. Geŋ i rootiyo Rabila Majjaanawa ere ni kazita.

Yawudiyagi ti oogoro Muusa

¹⁷ Wo kune kun'de kune Yawudiyagi, kun zaapu addugun a urzi k'oogoro Muusa, wo kun koliyo tuddugun kun d'eesiyo Raa kun yi suune. ¹⁸ Kune kun suune munda wede Raa yi dehu duwo an d'ise me, t'urzi k'oogoro geŋ kun aane kun di beere munda wede beehiye kono tod' t'un ti'n duuye. ¹⁹ Kun elkiyo'ŋ kune d'oŋ i dokkiyo d'oŋ koŋzayi a urzi Raa, kun elkiyo kune toore ki d'oŋ i lekkiyo adda zimolo. ²⁰ Kun elkiyo'ŋ kune d'oŋ dooyiso ki d'oŋ i ki suune munda ye, wo soŋ kun elkiyo kune d'oŋ dooyiso k'inŋi. Kun elkiyo inĵino kono kun'de adda k'oogoro Muusa gette, un d'ede suuniyo a suldi pay wo a d'erec ki Raa pay. ²¹ Kun ollo, kune kun di dooyiso d'oŋ oŋgoŋ, wo de ki moo me tuddugun batum kun ki ti dooyiso ye me? Kun di kazita a duwo oogire ulu, wo de ki moo me kun d'oogire me? ²² A duwo kun di kazita moone t'ere bakada ise ti kule bakatu ulu, wo de ki moo me kune kun di moonite me? Loŋgayi kun azzuru, wo de ki moo me suldi d'oŋ adda boozan kun t'oogire me? ²³ Kun koliyo tuddugun, kun'de oogoro Muusa kun ti suune, wo kun a-ti doopide a oogoro gette, inĵino kun ti lattiya suma Raa. ²⁴ Ono eŋ an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono

‡ 2:22 2.22 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 7.25.

a lekkiyagun ere oldo gette, don Yawudiyagi ye an di kalda suma Raa§.»

²⁵ Ki kotto, aame oogoro Muusa kun a ti sooru eego man, waldu ponde gette a kune beehiye, wo de kune don i wilda ponde ton, a oogoro Muusa kun a ti doopide man, eggun aa don i ki wilda ponde ye. ²⁶ Wo de aame wede yon daa waldu ponde wo urziyagi k'oogoro Muusa y'a ti sooru eego man, gen ki kotto Raa y'a yi wolla a daanadi aakede wede i wilda ponde. ²⁷ Wede a urzi tudde daa waldu ponde wo yi sooru a oogoro Muusa man, yon y'a deka booro eggun kono kune un d'ede mattup k'oogoro Muusa ti urzi waldu ponde, wo kun a-ti doopide. ²⁸ Yawudusu toc min wee wee? Kunun yode wede duwo an yi wolliyo y'isiyo suldi don Yawudiyagi ge d'isiyo ko? Kunun wede i wilda ponde a urzi tudde ko? Aha! ²⁹ Wo de Yawudusu wede toc min, yon adda k'addi, wo waldu ponde ere ki kotto gette, tod'te ere adda k'adde, tod' t'ettiyo t'urzi k'Unde Raa, t'urzi k'oogoro ere Muusa yi riije ye. Wedusu gen y'ooniyo tamma ti Raa, ti duwo ye.

3

Raa yon daayum ki diine

¹ Inkinu man Yawudusu min yi jire duwo tan me? Waldu ponde tin daakatú moo me?

² Beehiykadan tod'te baadan t'urzi tuuku ton man. Ki poone'n Raa y'an ele onami a bey kane Yawudiyagi. ³ Ki kotto Yawudiyagi ongon ono Raa an gi di'n zidfa zakidi ye. Wo an ize inkino

§ 2:24 2.24 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.5.

mañ, geñ Raa onamí y'a ki'n seeda zakidí ye ko? ⁴ Aha, inĵino ye! Kine in suune Raa geñ yi rootiyo ono ñoñ ñerec, wo ñuwo pay geñ ñoñ lohito k'ono. Derec, ono eñ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Kee Raa aame ki rootiyo mañ, i dehu ñuwo an gi di suune kee ki diine, wo aame ñuwo an ñekkiyo booro eedá toñ, kee booro ti ki seedu ye*.»

⁵ Doñ oñgoñ an rootiyo, an'de: «Munda wede in isiyo ki diine ye geñ, a-noogiyo ñuwo an di suuniyo Raa yoñ ki diine.» Wo ñe geñ ñerec mañ, kine in t'eese moo me? In di roote miñ, Raa yoñ ki diine ye ko, aame kulkuwadí ti ñeegu a tukki kine geñ me? Ni rootiyo inĵino aa ñoñ tudde ge rootiyo. ⁶ Aha, inĵino ye! Derec, Raa yoñ ki diine, wo aame yoñ ki diine ye mañ, ñe geñ mummino Raa y'a ñekka booro a tukki ñuwo pay me?

⁷ Doñ oñgo soñ an rootiyo, an'de: «De aame t'urzi lohito k'onamó geñ, ñuwo an di wolleyo kereñ a jiiire ñerec ki Raa wo i-d'eliyo tamma baadañ, ñe ki moo me booro ti di'n seedu kono n'ize oldiko me?» ⁸ Wo inĵino mañ, ki moo me in ki rootiyo ye, «In iso ulsuko kono beehiyko t'aasa baadañ» me? Doñ oñgoñ an di rootiyo ono ulpi a tukki nuuno an'de, i rootiyo inĵino nuuno batum. Kane ñoñ geñ, ñerec booro Raa t'anni seeda.

Wede ki diine umbo

* **3:4** 3.4 Kun wollo adda mattup ki Soom 51.6.

⁹ Wo de kine Yawudiyagi miɲ, in jiire kane don ongon ko? Aha, in ki'n jiire ye! Nun n'un ti gize baa, kane Yawudiyagi ti don Yawudiyagi ye pay kan soo an i dokkiyo oldiko. ¹⁰ Ono en an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Wenda ki diine a daana Raa umbo, ise soo ton man.

¹¹ Wenda a suune derec ki Raa umbo, ise wenda soo ton umbo a dehe Raa me.

¹² Kane pay an t'udde t'urzi wede derec ki Raa, pay kan soo an d'isiyo ulsu mirsi, wenda aase munda wede beehiye umbo, ise soo ton man†.

¹³ Bizaɲ òoniyo ti suldi don ulpi aakede suldi don adda muuzo ohine, ti ilzaɲ an di daggiya duwo ti metiɲko. T'adda bizaɲ i d'adfiya ono don ulpi aakede naawa makike‡.

¹⁴ Ti bohanan i d'adfiya ono don ki duudfiyo ti dekkiso kadigi§.

¹⁵ Zonɲan soodo k'ettiyo ki tôwwo duwo.

¹⁶ K'ume tuuku an'tiyo geɲ miɲ, an di latiya lekkiyo duwo wo an di'n eliyi adda lekkiyo ere ooɲe.

¹⁷ Wo urzi toose an ki y' suune ye*.

¹⁸ A lekkiyadan gette a Raa an i-k'orgiso ye†.»

¹⁹ Wo ankeɲ kine in suune, suldi don pay oogoro Raa ti rootiyo geɲ, ti rootiyo a kane

† **3:12** 3.12 Kun wollo adda mattup ki Soom 14.1-3; 53.2-4.

‡ **3:13** 3.13 Kun wollo adda mattup ki Soom 5.10; 140.4. § **3:14**

3.14 Kun wollo adda mattup ki Soom 10.7. * **3:17** 3.17 Kun

wollo adda mattup ki Ezayi 59.8. † **3:18** 3.18 Kun wollo adda mattup ki Soom 36.2.

ɔŋ pay ti'ni dokkiyo geŋŋo, iŋkino wede tuuku toŋ yi ki t'ihina bizí ye, wo ɔŋ duniya pay an di suune kereŋ kane ɔŋ k'oldiko a ɔaana Raa me. ²⁰ Geŋ kono k'iŋkino wenda soo toŋ umbo, Raa y'a y'ise ki diine a ɔaanadí t'urzi daaniya k'oogoro me, oogoro gette tod' t'eliyo urzi ɔaŋŋal ɔuwo an di suuniyo oldiko ere an ize.

Urzi wede Raa yi d'uttiyo ɔuwo

²¹ Wo aŋkenŋo kine ɔuwo pay Raa y'in di'n isiyo ki diine a ɔaanadí, t'urzi doolo daa k'oogoro Muusa. Yo urzi, an in ti y' gize kereŋ adda mattup k'oogoro Muusa ti ono ɔŋ ki nebiyagi an riije ti kaaga. ²² Raa yi di'n isiyo ɔuwo ki diine a ɔaanadí t'urzi zaapu k'adde a Isa Almasi. Urzi geŋ, yoŋ yi y'ihina a kane ɔŋ pay i ziipe addaŋ a Almasi, kono ise Yawudusu, Yawudusu ye toŋ, ahuntu tudde umbo. ²³ Duwo pay miŋ an t'ize oldiko, iŋkino an di lidde ti Raa wo ti goolikadí te. ²⁴ Wo Raa ti beekadí gette, ɔuwo y'an ize ɔŋ ki diine a ɔaanadí ki waawiye, t'urzi k'Isa Almasi yoŋ y'an uɔde t'adda k'oldiko. ²⁵⁻²⁶ Yoŋ geŋ Raa y'elo sedeke, y'a inda puuzadí t'a ibi ki booyiso k'oldiko ki ɔŋ pay i ziipe addaŋ a yode. Raa y'ize iŋkino, kono yi dehu y'a kize daayum yoŋ ki diine. Yoŋ ki diine ti kaaga to, ɔuwo an ize oldiko toŋ, y'a imbiŋa yi-ki ti'n ele daŋgay ye. Wo aŋkenŋo yoŋ daayum ki diine, yi dehu y'a kize yoŋ ki diine, wo y'an ise ki diine a ɔaanadí kane ɔŋ i ziipe addaŋ a Isa me.

²⁷ Inŋkino maŋ munda ede sey ko, wede kine in di kili tuddiŋ me? Aha, umbo baa. De ki moo me? In ki kili tuddiŋ inŋkino ye kono Raa y'in ti'n ize d'ofŋ ki diine a d'aanadí t'urzi zaapu k'addiŋ a Isa, t'urzi daaniya k'oogoro ye. ²⁸ Eyye, kine in suune, kane d'uwo Raa y'an di'n isiyo d'ofŋ ki diine a d'aanadí t'urzi zaapu k'addan a Isa, t'urzi daaniya k'oogoro ye. ²⁹ Raa geŋ, yoŋ Raa ki Yawudiyagi d'aŋŋal ko? Kunuŋ d'ofŋ Yawudiyagi ye pây toŋ Raazaŋ ko? Eyye, d'ofŋ Yawudiyagi ye toŋ Raazaŋ pây, ³⁰ kono Raa miŋ yoŋ soo d'aŋŋal. Y'an isa kane Yawudiyagi ki diine a d'aanadí t'urzi zaapu k'addan a yode, wo kane d'ofŋ Yawudiyagi ye toŋ inŋkino t'urzi zaapu k'addan a yode kay. ³¹ Inŋkino maŋ, aame kine in zaapu addiŋ a Isa geŋ, i-kaza oogoro in ti t'owwo ko? Aha, inŋkino ye. Ki too maŋ t'urzi zaapu k'addiŋ a yode geŋ, oogoro itatú i-t'ad'diya kereŋ.

4

Ibirayim meeki d'ofŋ pay i ziipe addan a Raa

¹ Wo aŋkeŋ kine in di roote moo me a tukki mugiyiŋ Ibirayim me? Yoŋ wede tudde geŋ yi d'uune moo me? ² Aame Ibirayim Raa yi y' wulle yoŋ ki diine a d'aanadí kono y'ize naabo ere beehiye maŋ, geŋ i-d'ede urzi y'a kili tuddí. Wo d'e a daana Raa inŋkino ye. ³ Ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a tukk'Ibirayim, an'de: «Yi ziipe addí a Raa, inŋkino Raa y'a yi wulle yoŋ ki diine a d'aanadí me*.» ⁴ Kine in suune

* **4:3** 4.3 Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.6.

aame wede yi niibe maŋ, y'a t'oone ranṅadí. Wo ranṅadí gette dūwo an gi di wolle aa an i ize beeko ye, wo an di wolle aa munda wede i dehu an i di y' t'ele. ⁵ Wo de aame wede yi ki niibe ye, wo yi ziipe addí a Raa wede doŋ k'oldíko y'anni woliyo kane ki diine a daanadí me maŋ, yoŋ geŋ Raa yi woliyo wede ki diine a daanadí t'urzi zaapu k'addí a yode geŋ me. ⁶ Geŋ inḱino ti kaaga toŋ Dawut y'a ũure a urzi k'unṣuwo ki wede Raa yi y' wulle yoŋ ki diine a daanadí, daa ki naabadí ere y'ize, y'ede:

⁷ «Unṣuwo a kane doŋ Raa y'an t'ize tambobino a doopidadaŋ ere a urzi k'oogoro, wo y'an di buuye oldíkadaŋ.

⁸ Unṣuwo a wede oldíkadí Galmeega Raa yi ki ti kaza ye baa†.»

⁹ Unṣuwo gette Raa yi t'elo a kane doŋ i waldu ponde daŋŋal kunuŋ, a kane doŋ i ki waldu ponde ye pay ko? Kine in rootiyo, in'de: «Ibirayim y'a ziipe addí a Raa, inḱino maŋ Raa y'a yi wulle yoŋ ki diine a daanadí me.» ¹⁰ Aame Ibirayim Raa yi y' wulle yoŋ ki diine a daanadí geŋ, yi wilḁa ponde kunuŋ daa waldu ko? Aha! Ponde yi ki wilḁa ye, saŋ y'a wilḁa kollo. ¹¹ Ki poone Ibirayim y'a wilḁa ponde botto geŋ miŋ, Raa y'a yi wulle yoŋ ki diine a daanadí, kono yi ziipe addí a yode. Saŋ maŋ Raa yi di ruute y'a wilḁa ponde, waldu ponde gette munda wede i-kaza Raa yi y' wulle yoŋ wede ki diine a daanadí t'urzi zaapu k'addí a yode. T'urzi geŋ Ibirayim y'a t'ize meeki doŋ pay i ziipe addaŋ a Raa,

† **4:8** 4.8 Kun wollo adda mattup ki Soom 32.1-2.

ise dɔŋ i ki walɔu ponde ye toŋ maŋ, kane geŋ Raa y'an di'n wulle dɔŋ ki diine a dfaanadí me‡. ¹² Ibirayim y'a t'ize meeki dɔŋ pay i walɔu ponde, geŋ ni rootiyo ti kane dɔŋ i wilda ponde, wo soŋ an ambu zina ki meegiŋ Ibirayim yoŋ yi ziipe addí a Raa ki poone y'a walɔa ponde geŋ me.

Urzi zaapu k'adde k'Ibirayim a Raa

¹³ Ti kaaga Raa yi di ruute a Ibirayim yi di t'ela duniya ette a yode wo k'eda k'inñizi§. Wo yi ruute inŋkino a Ibirayim kono yi diine oogoro ko? Aha, yi ruute inŋkino kono yi y' wulle yoŋ wede ki diine a dfaanadí t'urzi zaapu k'addí a yode. ¹⁴ Aame sulɔi dɔŋ Raa yi ruute y'an t'ela geŋ, kane ki dɔŋ i daaniya urzi k'oogoro Raa dfaŋŋal maŋ, urzi zaapu k'adde a Raa geŋ ki bita, wo ono dɔŋ Raa yi ruute y'aasa geŋŋo toŋ dɛrec i ki lekka ye. ¹⁵ Dɛrec, urzi k'oogoro geŋ i-dɛegu kulkuwo Raa a tukki dɔwo, wo aame oogoro umbo maŋ, doopide a urzi k'oogoro toŋ umbo kay.

¹⁶ Geŋ kono k'inŋkino t'urzi zaapu k'adde a yode in t'oonaa sulɔi dɔŋ Raa yi ruute y'in t'ela, kono yi dehu in di suune kereŋ y'in eliyo ti beekadí. Inŋkino maŋ ono dɔŋ Raa yi ruute y'aasa geŋ, dɛrec i lekkiyo a kane pay ita k'inñi k'Ibirayim. Ono eŋ dɛrec i lekkiyo a dɔŋ i daaniya oogoro Muusa dfaŋŋal ye, wo a dɔŋ pay i ziipe addaŋ a Raa aakede Ibirayim, yoŋ meeki kine pay. ¹⁷ Dɛrec, ono eŋ an riine ti kaaga

‡ **4:11** 4.11 Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.9-14. § **4:13** 4.13 Kun wollo adda mattup ki Zenez 12.2-3; 17.4-6; 22.15-18.

adda mattup ki Raa a tukk'Ibirayim, an'de: «Kee n'a ki ti k'ize mugiye k'ita d'uwu adda siidiyagi baadan*.» Ibirayim geŋ yon meegiŋ a daana Raa, kono yi ziipe addi a yode wede doŋ unto y'an d'eliyo lekkiyo, wo munda wede umbo ton yi rootiyo i-t'isiyo. ¹⁸ Ibirayim munda wede yi zaapu elkisadi geŋ yi ki y' ooniyo ye ton, yi zaapu elkisadi eego. Y'a ziipe addi a Raa, in'kino maŋ Raa y'a y'ize mugiye k'ita d'uwu adda siidiyagi baadan, geŋ a-t'iide a ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Geŋ ita k'inŋizá ton aasa baadan in'kino†.» ¹⁹ Aame Raa yi ruute in'kino geŋ, Ibirayim ozzinagi ette suma meeda. Yon yi suune tuddi t'urme yi t'aahe k'unto, wo eddi Sara ton ti k'aane ti ki t'ehe ye, wo ton maŋ yi k'ormiyo ye, yi seedu zakidi a urzi zaapu k'addi a Raa me‡. ²⁰ Ibirayim i-k'ede niiku adda k'addi ye, kono yi suune munda wede Raa yi ruute yi-t'ela geŋ yi y' t'oona. In'kino maŋ t'urzi zaapu k'addi a Raa geŋ yi d'uune toogo wo y'a imme Raazi. ²¹ Derec yon y'iyye t'addi pay, Raa i-d'ede toogo yi-t'isa munda wede yi ruute yi-d'isa me. ²² Kono kamo t'urzi geŋ Ibirayim Raa y'a yi wulle yon wede ki diine a daanadi me. ²³ Wo de ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Ibirayim Raa y'a yi wulle wede ki diine a daanadi» geŋ, an riije a tukki yode danjal ye, ²⁴ wo a tukki kine pay, kine ton Raa y'in di'n wolla doŋ ki diine a daanadi, kono in

* **4:17** 4.17 Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.5. † **4:18** 4.18 Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.5. ‡ **4:19** 4.19 Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.1,15-22.

ziipe addiŋ a yode wede a bilde Galmeegiŋ Isa ti diine dɔŋ unto. ²⁵ Yo Isa, Raa y'an di y'ele a bey dɔwo, an di y'iide kono k'oldikadiŋ, wo y'a ti y' bilde kono y'in di'n ise dɔŋ ki diine a d'aanadí.

5

Lekkiyo ti toose ti Raa

¹ Geŋ inŋkino, t'urzi zaapu k'addiŋ a Isa geŋ, kine Raa y'in di'n ize dɔŋ ki diine a d'aanadí. Wo ankeŋŋo kine ti Raa in lekkiyo ti toose t'urzi Galmeegiŋ Isa Almasi. ² T'urzi zaapu k'adde a Isa geŋ, yoŋ y'in d'ihina urzi in di lekkiyo zakidí adda beeko Raa, wo kine ulbiŋ in d'ise uŋse kono in zaapu elkisadiŋ in t'oona gooliko ti Raa. ³ Wo beehiye a jiiire'ŋ, kine in iido dabar toŋ maŋ ulbiŋ in iso uŋse, kono in suune in dabirsa maŋ, geŋ in t'isa dɔŋ a seedu zakidí t'ombiŋe. ⁴ Kine in seedu zakidí t'ombiŋe maŋ, geŋ in t'isa dɔŋ a seedu zakidí a naabo Raa, aame in iido suldí dɔŋ ooŋe toŋ maŋ. Kine in seedu zakidí a naabo Raa maŋ, geŋ in t'isa dɔŋ i zaapu elkisadaŋ a Raa. ⁵ Aame in zaapu elkisadiŋ a Raa maŋ, zaapu k'elkiso gette t'in ki ti'n t'ela sukiyagi ye, kono Raa geyyisadí y'in ti tiipe adda k'addiŋ t'urzi k'Unde Kamileŋ ere y'in ele.

⁶ Derec, ti kaaga kine in k'ede toogo ye in t'adde t'adda k'oldíko me. Wo onniyo ere Raa y'ele gette iide kotto maŋ, Almasi Raa yi biire y'a iido, y'a inda kono dɔŋ k'oldíko. ⁷ Geŋ ooŋe a wede y'a oyye y'a t'inda a olde wede ki diine me. Koo wede y'a oyye y'a t'inda a olde ki wede isiyo beehiye. ⁸ Wo tiŋ geŋŋo toŋ, Raa geŋ y'in

t'iifiba ita yon y'inni giyye, y'a igibo Almasi y'a inda kono kine aame kine in lekkiyo botto adda k'oldfiko geŋ me. ⁹ Derec, ankenno t'urzi puuzo k'Isa, Raa y'in di'n ize don ki diine a daanadi, geŋ inkinno kay in suune yon y'in di'n utta ti booro Raa te. ¹⁰ Derec, kine ti kaaga adu ti Raa me, wo de Raa y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti yode t'urzi k'unto k'Ulí. Wo y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti yode geŋ, geŋ inkinno kay in suune Raa y'in di'n utta t'urzi k'Ulí kono yon yi bilde ti diine don unto me. ¹¹ Wo beehiye a jiiere'n, kine ulbin in d'ise unse ti Raa t'urzi Galmeegin Isa Almasi, yode wede ankenno y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti Raa.

Adum ti Almasi

¹² T'urzi wedusu soo sundi Adum oldfiko ti t'iido adda duniya, wo t'urzi k'oldfiko gette unto ti-t'iido duniya. Inkinno man unto t'a ziida duwo pay, kono duwo pay min an t'ize oldfiko*. ¹³ Ki poone Raa yi di t'ela oogiradi a Muusa geŋ, oldfiko tod'te ede too adda duniya me. Wo aame oogoro umbo geŋ, duwo oldfikadan Raa yi ki ti kaza ye. ¹⁴ Wo de ton man, iise ti Adum bini Muusa geŋ unto i-d'ede togo too ekki duwo me. Unto gette t'a ziida kane don ize oldfiko ti doolo ti ere ki Adum, yon y'ize a munda wede Raa yi ruute k'isa ye ton man.

Adum geŋ yon undiso ki wede a etto. ¹⁵ Wo de oldfiko ere Adum y'ize ti munda wede Raa y'in elo ti beekadi geŋ, a ki t'iide soo ye. Derec, t'urzi k'oldfiko wede soo danjal don baadan an t'inda.

* **5:12** 5.12 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2:17; 3:6,17-19.

Gej injkino kay in suune, beeko ere Raa y'elo t'urzi wede soo, Isa Almasi gette, Raa y'a ti tiipe ekki d'of baadan daa dooziyo. ¹⁶ Wo soj munda wede Raa y'eliyo wo ti oldfiko ki wede soo y'ize gette, a ki t'ette soo ye. T'urzi k'oldfiko ki wede soo y'ize gette, duwo pay booro Raa t'anni ziida. Wo ise a oldfiko ere baadan duwo an ize gettiyo ton, munda wede Raa y'eliyo ti beekadi gej, y'an ize d'of ki diine a daanadi me. ¹⁷ Derec, t'urzi wede soo, t'urzi k'oldfiko yode soo danjal, unto i-d'ede toogo ekki duwo pay. Gej injkino in suune, t'urzi wede soo Isa Almasi, kane d'of ooniyo beeko Raa ere y'eliyo daa dooziyo wo yi di'n isiyo d'of ki diine a daanadi gej, an di lekkey an d'oomey moziko ti yode kan soo.

¹⁸ Gej injkino ki danju, t'urzi k'oldfiko wede soo, Adum, booro Raa t'a ziida duwo pay. Gej injkino kay t'urzi naabo ere ki diine ki wede soo, Isa Almasi, Raa y'aane y'an ise duwo pay ki diine a daanadi, wo t'urzi gej an t'oone lekkiyo ere ki daayum. ¹⁹ Gej kun wollo, t'urzi wede soo y'a ti diipida ono Raa, duwo baadan an t'iire adda k'oldfiko. Gej injkino kay t'urzi wede soo y'illiga ono Raa, duwo baadan Raa y'an di'n ize d'of ki diine a daanadi.

²⁰ Raa y'a elo oogoro, wo oldfiko t'a t'ize baadan, wo de aame oldfiko ti t'ize baadan man, beeko Raa t'a t'ize baadan a jiiere sey. ²¹ Ti kaaga oldfiko i-d'ede toogo ekki kine duwo t'in di'n towwo. Injkinno kay ankenno beeko Raa i-d'ede toogo t'in di'n isiyo kine duwo ki diine a daanadi, injkino in t'ooney lekkiyo ere ki daayum t'urzi Galmeegin Isa Almasi.

6

Unto wo lekkiyo kaŋ soo t'Almasi

¹ Aŋkeŋ kine in di roote moo me? In di lekke kettiyo t'oldfiko kono beeko Raa t'a t'ise baadan ko? ² Aha, inŋkino ye! Kine a daana k'oldfiko tuddin aa unto, de mummino in di lekke adda k'oldfiko sey me? ³ Kune un dunde ko? Kine doŋ pay an in ti zuyye batem geŋ, in aa ti gitte kaŋ soo ti Isa Almasi me, wo t'urzi suyyiso batem geŋ, kine in aa ti gitte kaŋ soo ti yode a untadí. ⁴ Inŋkino maŋ t'urzi suyyiso batem geŋ, aakede kine an in ti'n ittiba kaŋ soo ti Almasi a untadí*. Geŋ aakede Almasi yi bilde ti diine doŋ unto t'urzi toogo ere ki gooliko Meegiŋ Raa geŋ, inŋkino kine toŋ in di lekke lekkiyo ere aware aa ki yode kay.

⁵ Aame kine in aa ti gitte biŋ ti yode kaŋ soo a urzi k'untadí maŋ, geŋ derec a baldiyadí toŋ, kine kettiyo kaŋ soo ti yode. ⁶ Ono eŋ kun ollo koduwo, aame Isa Almasi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko geŋ, lekkiyadiŋ ere ti poone adda k'oldfiko gette an ti-tiike ti yode Almasi, inŋkino maŋ tuddin ere k'oldfiko gette Raa y'a ti jiire toogató a t'ize umbo, geŋ kine bulagi k'oldfiko ye baa. ⁷ Derec, wede y'inda geŋ yi t'udde t'adda k'oldfiko me. ⁸ Wo de aame kine in t'inda ti Almasi kaŋ soo maŋ, geŋ in ambo in di lekkey zeere kay ti yode me. ⁹ Kine in suune'ŋ, Almasi t'ume yi bilde ti diine doŋ unto geŋ ki sirwe yi ki t'inda ye, kono unto i-k'ede toogo ye baa a tukki

* **6:4** 6.4 Kun wollo adda mattup ki Kolos 2.12.

yode me. ¹⁰ Almasi untadí ere y'inda kanj soo gettiŋ mok baa a t'îide, wo untadí gette t'oldiko t'a ti'n diikida. Ankenno yonj zeere, yi lekkiyo ki Raa. ¹¹ Geŋ injino kay kun ti wollo tuddugunj aa unto a daana k'oldiko me, wo a daana Raa tuddugunj kun ti wollo aa zeere kono kun lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi.

¹² Injino manj kun i oola urzi a oldiko ti t'oona toogo a tuddugunj ere k'unto ye, wo kun gi di daane suldi donj ulpi tuddugunj ti dehu genno ye. ¹³ Kun oola mokugunj tuuku tonj y'isa naabo ere k'oldiko ye, aa arku k'isiyo munda wede ki diine ye. Wo geŋ kun i elo tuddugunj a Raa aakede donj i bilde ti diine donj unto anken an lekkiyo zeere, wo kun elo mokugunj tuuku tonj ki naabo Raa aa arku wede k'isiyo munda wede ki diine. ¹⁴ Geŋ oldiko i-k'ede toogo a tukki kune ye, kono kune un ki'n dokkiyo oogoro ye, unni dokkiyo beeko Raa.

Kine bulagi k'aaye?

¹⁵ Ki kotto kine in ki'n dokkiyo oogoro ye, wo inni dokkiyo beeko Raa manj, geŋ i-kaza in d'ise oldiko baa ko? Aha, injino ye! ¹⁶ Kune kun suune, aame kun ele tuddugunj a wede kun i di naabe manj, kun d'olliga onami, kun t'ise bulagi ki wede kun ollige onami genno. Aame oldiko i-ede toogo ekki kune manj, kune bulagutu wo un d'etta unto, wo aame ollige k'ono Raa gette i-d'ede toogo ekki kune manj, kune bulagutu wo Raa y'un di'n isa donj ki diine a daanadi. ¹⁷ Wo in rooto koduwo a Raa, kono ti kaaga kune bulagi k'oldiko, wo de ankenno dooyiso

ere an unni duuye gette kun illiga, kun d'umbe t'addugun pay wo kun sooru eego. ¹⁸ Kune Raa y'un ti'n udfde t'adda k'oldiko me, wo kun t'ize bulagi kono kun d'ise munda wede ki diine aa yi dehu. ¹⁹ Onamó ni rootiyo eŋ a suuniyo ere ki dŋon tudde, kono suldi itadan kun ki ti suuniyo koduwo ye. Geŋ ti kaaga kun ti t'ele tuddugun pay adda buliko k'isiyo suldi pitinjo, ti doopide ere kun a ti doopide a urzi k'oogoro un ti'n ledfiyo ti daana Raa. Wo ankenno kun ti-t'iso tuddugun bulowo k'isiyo naabo ere ki diine kono y'un di'n isa dŋon ooyiso kese a yode.

²⁰ Ti kaaga aame kune bulagi k'oldiko geŋ, kune'ŋ seegun ye a naabo ere ki diine aa Raa yi dehu te. ²¹ Aame kun izite suldi dŋon ankenno un t'ize sukiyagi geŋ, kun d'uune moo me? Ki kotto kane suldi geŋ, a duwo an di'n t'etta k'ume k'unto. ²² Wo de ankenno Raa y'un ti'n udfde t'adda k'oldiko me, kun t'ize bulagi yode, kun d'isiyo naabo ere beehiye aa yon yi dehu, inkinjo y'un di'n uuye kese a yode, geŋ a duwo an di'n t'etta k'ume lekkiyo ere ki daayum. ²³ Derec, oldiko gette ranatú unto, wo de munda wede Raa y'eliyo ki waawiye geŋ lekkiyo ere ki daayum, kono y'in ti'n gitte kan soo ti Galmeegin Isa Almasi.

7

Oogoro i-k'ede toogo ekki kine ye

¹ Zemba ki nun, ki kotto ono dŋon ni roota eŋ, kune kun'ni suune adda k'addugun, kono urzi k'oogoro kun yi suune: Oogoro gette i-d'ede

toogo ekki wedusu'ŋ aame yoŋ zeere d̄aŋŋal. ² Injino maŋ erewo ti ziiɗa kule geŋ, tod'te kettiyo a kulatú t'urzi k'oogoro aame yi lekkiyo zeere geŋ me. Wo d̄e aame kulatú y'inda maŋ, oogoro seedu gette ti ki ti seeda ye baa, tod'te ettú toore. ³ Wo aame kulatú yoŋ zeere yi k'inda ye wo ti y'iili, ti ziiɗa kule doolo maŋ, geŋ an di waaka ere ti moone ti kule bakatú. Wo d̄e aame kulatú y'inda maŋ, tod'te ettú toore, t'aane t'a seeda kule doolo, oogoro ti ki ti seeda ye, geŋ an gi di wolla ere i moone ti kule bakatú ye. ⁴ Geŋ injino kay zemba ki nuŋ, kune eggun aa unto a d̄aana k'oogoro me, kono t'urzi tudde k'Almasi y'ele ki sedefe gette, aa kun t'inda kaŋ soo ti yode. Injino maŋ kine in t'ize d̄oŋ k'Almasi wede i-bilɗe ti diine d̄oŋ unto, kono naabadiŋ t'aase ti d̄aakatú a Raa me. ⁵ Derec, ti kaaga kine in likke lekkiyo ere aa tudde ti dehu, aame geŋ sulɗi d̄oŋ in d'eliyo liikiwe ki ŋaapu an d'ooniyo toogo t'urzi k'oogoro an di naabiya adda tuddiŋ, injino in d'ettiyo unto. ⁶ Ti kaaga oogoro t'in ti'n ziiɗa aakede d̄oŋ dangay, wo ankenno kine a d̄aanatú aa d̄oŋ unto kono Raa y'in ti'n uɗɗe ti toogatú me. Injino maŋ in naabo a Raa t'urzi wede aware Unde Kamileŋ t'inni dokkiyo, wo in ki'n dokkiyo urzi wede mazzini k'oogoro Muusa geŋno ye baa.

Oogoro ti old̄iko

⁷ Injino maŋ kine in t'eese moo me, oogoro gette tod'te old̄iko ko? Aha, injino ye! Wo d̄e ni zuune old̄iko t'urzi k'oogoro. Anki oogoro ti ki

ruute «zaapu k'adde a munda wedusu ulu*» ye mañ, nuñ zaapu k'adde a munda wede gette ni ki ti suune ye. ⁸ Wo t'urzi k'oogoro geñ oldiko ti d'uune urzi ti nuñ, inkinno ni zaapu addó a sulfi ñuwo ñoñ tuuku toñ mañ. Derec, daa k'oogoro mañ, oldiko gette ettú aa munda unto. ⁹ Ti kaaga aame oogoro ni ki ti zuune ye geñ, ni lekkiyo aa addó i dehu, wo ñe aame oogoro ni ti zuune mañ, oldiko t'a jiire eedó, ¹⁰ wo nuñ aa n'inda: Oogoro ere Raa y'elo kono ñuwo t'an d'an t'ette k'ume lekkiyo geñ, a nuñ o-t'ize urzi k'unto. ¹¹ Inkinno t'urzi k'oogoro geñ, oldiko ti d'uune urzi t'a ti n' mibilde, wo t'urzi tode gette o d'iide unto.

¹² Geñ inkinno oogoro Raa gette tode batum kamileñ, wo urziyagutú toñ kane kamileñ, ki diine wo beehiye. ¹³ Inkinno mañ munda wede beehiye geñ, a nuñ o-t'ise urzi k'untadó ko? Aha, inkinno ye! I n'iide'ñ oldiko. Geñ t'urzi k'oogoro ere beehiye gette, oldiko ti d'uune urzi ki tôwwadó. Inkinno mañ in suuno oldiko tod'tiñ ki kotto oldiko, wo t'urzi k'oogoro geñ oldiko itatú a t'udde kereñ, tod'tiñ oldo a jiire pay.

Oldiko ti jiire ekki ñuwo

¹⁴ Ki kotto kine in suune oogoro gette t'ettiyo t'urzi k'Unde Raa, wo ñe nuñ wede tudde eñ, n'a t'ize bule k'oldiko. ¹⁵ Geñ munda wede n'isiyo, ni ki y' suuniyo ye. Inkinno munda wede ni dehu n'aase geñ, ni ki ti y'isiyo ye, wo ñe ni-t'isiyo munda wede n'azzuru. ¹⁶ Wo aame munda wede ni ki y' dehu ye geñ ni ti y'isiyo mañ, geñ i-kaza oogoro gette ni ti suune adda k'addó tod'te

* **7:7** 7.7 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.17.

beehiye. ¹⁷ Geŋ isiyo injino nuuno ye, isiyo'ŋ oldfiko ere i lekkiyo adda k'addó. ¹⁸ Derec, ni suune munda wede beehiye geŋ yi ki lekkiyo ye adda k'adde nuŋ wede tudde eŋ me. Ki kotto nuŋ o d'ede mosogo k'isiyo munda wede beehiye, wo toogadó umbo ni k'aaniya ni ki ti y'isiyo ye. ¹⁹ Injino maŋ munda wede beehiye ni dehu n'aase geŋ, ni ki ti y'isiyo ye, wo ni-t'isiyo munda wede ulsu ni ki dehu ye. ²⁰ Wo aame munda wede ni ki y' dehu ye geŋ ni ti y'isiyo maŋ, geŋ isiyo nuuno ye, isiyo oldfiko ere i lekkiyo adda k'addó.

²¹ Injino maŋ, nuŋ ni dehu n'aase munda wede beehiye, wo de adda k'addó ni d'owwiyo munda i ni dokkiyo ede, ni d'isiyo miŋ munda wede ulsu d'añŋal. ²² Ki kotto nuŋ batum adda k'addó geŋ, ulbó o isiyo unse'ŋ ki daaniya k'oogoro Raa, ²³ wo de ni d'owwiyo adda tuddó munda i ni dokkiyo ede, yi deyyiso ti oogoro Raa ere nuŋ n'iyye elkisadó pay eego. Munda wede i ni dokkiyo adda k'addó geŋ, yi-ti n' gitte miŋ k'isiyo k'oldfiko. ²⁴ Wayya nuŋ eŋ, sommagi o di-t'iide! Wee wee a n'adfa ti tuddó ere o d'etta unto ette? ²⁵ Geŋ in rooto koduwo a Raa t'urzi Galmeeŋiŋ Isa Almasi!

Injino maŋ t'elkisadó pay nuŋ n'a iyye n'a t'ize bule k'oogoro Raa, wo a urzi tudde ni t'ize bule ki munda wede i ni dokkiyo adda k'addó k'isiyo k'oldfiko geŋno.

8

Lekkiyo ti toogo ere k'Unde Kamilenj

¹ Inƙino maŋ anƙeŋŋo eŋ, doŋ i lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi geŋ, booro Raa ti ki'n seeda ye baa. ² Derec, wede yi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi maŋ, munda wede i yi dokkiyo geŋ, Unde Kamileŋ ere ti d'eliyo lekkiyo. Tode gette t'a y'udde ti munda wede i yi dokkiyo k'isiyo k'oldiko wo ti unto. ³ Munda wede oogoro Muusa ti k'iine ti ki y'ize ye kono kine doŋ tudde in k'ede toogo in ki d'ozire a urzi geŋŋo ye geŋ, Raa y'a y'ize. Inƙino maŋ y'a igibo Ulí y'a iido ti tudde ere aa ki kine doŋ k'oldiko kono y'in di'n adde t'adda k'oldiko, tiŋ geŋ oldiko ere d'uwu an isiyo y'a-t'iide mentú. ⁴ Y'ize inƙino kono munda wede ki diine oogoro ti dehu geŋ a t'ise ekki kine, kono in gi di lekke aa tudde ti dehu ye, wo in di lekke aa Unde Kamileŋ ti dehu. ⁵ Inƙino maŋ kane doŋ i lekkiyo aa tudde ti dehu geŋ, elkiyadaŋ a suldi doŋ tudde ti dehu. Wo kane doŋ i lekkiyo aa Unde Raa ti dehu geŋ, elkiyadaŋ a suldi doŋ Unde Kamileŋ ti dehu kay. ⁶ Aame wede y'elkiyo a suldi doŋ tudde ti dehu wo yi daaniya maŋ, y'ette k'ume k'unto, wo de wede y'elkiyo a suldi doŋ Unde Kamileŋ ti dehu wo yi daaniya maŋ, y'ette k'ume lekkiyo wo ti toose. ⁷ Suldi doŋ pay ulpi tudde ti dehu geŋ, kane adu ki Raa, kono tudde gette ti di-toogiyo ki daaniya k'urzi k'oogoro Raa me, umbo ti k'aaniya ye. ⁸ Kane doŋ i lekkiyo aa tudde ti dehu geŋ, kane an k'aane an ki t'ise ye munda wede Raa ulbí i-d'ise unse me.

⁹ Wo de kune, kun ki lekkiyo aa tudde ti dehu ye, kun lekkiyo aa Unde Raa ti dehu, kono Unde Raa tod' ti lekkiyo adda k'addugun. Aame wede

i-k'ede Unde k'Almasi adda k'addí ye mañ, yon ki Almasi ye. ¹⁰ Aame Almasi adda k'addugun mañ, ki kotto tuddugun t'a t'inda kono k'oldiko me, wo Unde Raa ere adda k'addugun t'un d'eliyo lekkiyo, kono Raa y'un ti'n ize don ki diine a daanadí. ¹¹ Wo aame Unde ki wede a bilde Isa ti diine don unto gette tod'te adda k'addugun mañ, yode wede a bilde Isa Almasi ti diine don unto gen, yi-t'ele lekkiyo a tuddugun ere k'unto gette t'urzi k'Unde Raa ere i lekkiyo adda k'addugun.

¹² Gen inkinno mañ zamba ki nuñ, kine in d'ede see ki lekkiyo ere aa Raa yi dehu, wo de seezin a urzi tuddin ti dehu ye, inkinno in gi di lekke aa tuddin ti dehu ye. ¹³ Aame kun lekkiyo aa tudde ti dehu mañ, kun di t'inda. Wo de aame t'urzi k'Unde Raa suldi don ulpi tudde ti dehu gen kun'n iila mañ, kun di lekka. ¹⁴ Derec, kane don i ni dokkiyo Unde Raa gen, kane inñi Raa. ¹⁵ Kune Unde Raa kun uune gen, t'un gi di'n ise bulagi wo kun ki d'orgide ye. Wo de tode Unde Raa gette t'un di'n ize kun t'ize inñi Raa ki kotto, t'urzi gen in di y' waaku «Abba!» I-kaza Meegó. ¹⁶ Tode Unde Raa batum t'in d'isiyo adda k'addin in di suuniyo ki kotto kine inñi Raa. ¹⁷ Derec, kine inñi Raa gen, in t'ooney aggadin t'adda suldi pay don i-d'ede in t'ooney t'Almasi kan soo, kono aame kine in dabirsa aa yon yi dibire mañ, gen in t'ooney daryika ti yode kan soo.

Daryika ere ki daana

¹⁸ Nuñ ni suune adda k'addó, dabar ere in dabirsa ankenno ette, tod'te aa munda ki bita

a dfaana daryika Raa ere y'in kizey a kandaane gette. ¹⁹ Kane suldi d'of pay Raa y'ikkima gen, an delliyo gottiton, woogo me Raa y'a ti'n kiza inñizi kereñ, kane an wee wee. ²⁰ Kane suldi d'of pay Raa y'ikkima gen, an t'iire a bey toogo ere t'an gi di'n t'etta ki tunda ye. Kane suldi gen i ki dihe kane batum ye, wo de in ele k'adda toogo gette yode Raa batum. Wo ton man kane suldi gen an zaapu elkiyadan a Raa, ²¹ kono onniyo soo kane suldi pay gen Raa y'an adfa t'adda toogo ere ki lattiya ti-ti'n isiyo bulagi gen me. Inkinon man an t'isa eedan toore, wo daryika ere inñi Raa an t'ooney gette kane ton adda kay.

²² Kine in suune, suldi d'of pay Raa y'ikkima gen, ankenno an dawilsa botto aa erewo addutu i t'umbe k'ehiyo. ²³ I ki dawilsa kane suldi genno danjal ye, kine pay d'of uune Unde Kamilen aa barta ere ki poone ki suldi d'of Raa yi ruute y'in t'ela gen me, kine in dawilsa adda k'addin, koore in delliyo onniyo ere tuddin Raa y'a-t'adfa t'adda dabar ere k'oldfiko, in t'isa inñizi a-t'etta a munda wede yi dehu. ²⁴ Derec, kine in uune uttiyo wo in zaapu elkisadin eego botto. Wo aame suldi d'of in zaapu elkisadin eego in'ni wulla man, gen zaapu k'elkisadin eego umbo baa. Inkinon suldi in'ni wolleyo gen in di zaape elkisadin eego sey ko? ²⁵ Wo aame in zaapu elkisadin a munda wede in ki y' wolleyo ye man, gen in di y' delle ti ombine. ²⁶ Gen inkinon kay, Unde Raa ton t'in di'n noogiyo, kono kine toogadin baata a urzi Raa me. Urzi tondiyo Raa wede beehiye ton in ki y' suune ye, wo tode Unde Kamilen batum ti-tondiyo Raa kono kine,

ti-dakiysa ti ono donj ki k'aane ki ki ti'n roote ye. ²⁷ Raa genj yi y' wollyo munda wede a biza k'ulbe wedusu me, wo munda wede Unde Kamilenj ti dehu t'a tonde genj yonj yi y' suune. Derec, Unde gette ti ton-diyo Raa kono kine donji aa yonj yi dehu.

²⁸ Kine in suune Raa yi naabiya a suldi pay ki beehiyko kane donj i yi geyyiso, kane genj yi'ni wiike kono a-t'ette a munda wede yonj yi dihe ti poone. ²⁹ Kane donj Raa yi'ni zuune kane ki yode ti poone too genj, yonj yi dihe ti poone too y'an ise an di deeye Ulí, kono yonj genj y'a t'isa goole ki zamba baadanj. ³⁰ Kane donj Raa yi'ni dihe ti poone too genj, y'a-ti'n wiike pây. Kane yi ti'n wiike genj, y'an di'n ize donj ki diine a daanadí. Wo kane yi'n ize donj ki diine a daanadí genj, an d'uune daryikadí pây.

Geyyiso Raa tod'te meeda

³¹ Kine in di roote moo sey a ceere me? Aame Raa yonj ki kine manj, wee wee aasa adu ti kine in di'n ceera me*? ³² Raa genj Ulí k'aggadí tonj yi ki ti y' lidde ye ti dabar te, wo yi y'elo sedefeke ki kine duwo pay, injkino manj ki kotto ti Ulí genj suldi pay yi'n t'ela ti mozuwo. ³³ Wee wee a sakiya donj Raa yi biire me? Wenda soo tonj umbo, kono kane Raa yi'n ize donj ki diine a daanadí me. ³⁴ Wee wee a roota kane booro ti'ni ziida me? Wenda soo tonj umbo, kono Isa Almasi

* **8:31** 8.31 Wee wee aasa adu ti kine in di'n ceera me: I-kaza a kine donj ele addinj a Isa genj, a lekkiyadinj ette aduzinj ede wo kane genj an k'aane an in ki ti'n defeke ye ti Raa me wo an in ki t'eegire ye k'ettiyo ki Moziko Raa te.

yoŋ y'inda, wo beehiye a jiire sey y'a bilde ti diine doŋ unto y'a-gili k'awwa, ankeŋ yi lekkiyo a ammade Raa wo yi ton-diyo Raa kono kine. ³⁵ Moo me in ti'n deŋka ti geyyiso ere k'Almasi te? Dabar kunuŋ, ulbe k'oodiyo baadaŋ kunuŋ, dabar ere t'urzi duwo kunuŋ, mosogo kunuŋ, lekkiyo bey sok sokeŋ kunuŋ, lekkiyo ere aa a biza zire kunuŋ, unto ere a bey duwo ko? Kane geŋ an in ki ti'n deŋka ye ti geyyiso ere k'Almasi te. ³⁶ Geŋ a-t'iide a ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono ki kee Raa geŋ, kaye duwo an ay di'n tôwwo daayum. Kaye an ay di'n wolliyo aa dambami ki waldufu†.» ³⁷ Wo de ti suldi doŋ pay in aaniya geŋno toŋ, kine in t'umbe eego a jiire t'urzi yode wede inni giyye. ³⁸⁻³⁹ Eyye, nuŋ ni suune adda k'addó, munda soo toŋ umbo in ti'n deŋka ti geyyiso Raa te: ise in t'inda, ise in lekkiyo zeere, ise maaleekiyagi, ise doŋ doolo an d'ede urzi ki dokkiyo wo an d'ede toogo, ise suldi doŋ ankeŋno, ise suldi doŋ etto k'ita, ise suldi doŋ an d'ede toogo a kandaane, ise suldi doŋ ti dandí siido, ise munda ti doolo Raa y'ikkima toŋ maŋ. Geŋ munda umbo wede a aana in ti'n deŋka ti geyyiso Raa, wede in iidiba ita t'urzi Galmeegiŋ Isa Almasi me.

9

Raa ti doŋ yi biire

¹ Ono ni rootiyo eŋ kane derec, ni ki lohito ye kono nuŋ ni lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi. Elkisadó ere ki suuniyo munda eŋ beehiye eŋ

† **8:36** 8.36 Kun wollo adda mattup ki Soom 44.23.

ulsu gette, i ti dokkiyo Unde Kamilen t'o di kaza ono don ni rootiyo kane derec. ² Nun o-t'ize sommagi dondon wo addó i n'aadumu daayum. ³ Derec, aame i-t'ise man, nun batum Raa yi ti'n duudo, n'a-ledde t'Almasi kono zembadó Yawudiyagi an d'utte, kane donzó a urzi tudde me. ⁴ Kane don k'Izirayel gen Raa y'anni biire kono an t'ize innizi, y'an di gize toore goolikadí, y'a-gittite taasúwa ti kane, y'an d'ele oogiradí, y'an d'ele urzi an i-d'ottilé, y'an di ruute suldi don y'an t'ela, ⁵ wo kane an udfó ti biza bumbu mongidagan don sundan t'a íile*. Wo Almasi Raa yi biire a urzi tudde y'udfó ti biza bumbu kane, yode wede t'ekki suldi pay, gen in amma Raa ki daayum! Eyye.

⁶ Gen i-kaza ono don Raa yi ruute gen i ki t'ingile ki bita ye, kono kane don ti biza bumbu k'Izirayel pay gen, kane pay don Raa don ki kotto ye. ⁷ Raa yi di ruute a Ibirayim y'a t'ona ita k'inni, don a t'isa inni Raa ki kotto. Aame yi ruute inkino gen, yi ki ruute ti ita k'inni k'Ibirayim pay ye, kono Raa yi ruute ti kaaga a Ibirayim, y'ede: «Gen t'ita k'inni k'Isaaka duwo an di'n waaka ita k'innizá†.» ⁸ Gen i-kaza inni k'Ibirayim don an ehe a urzi tudde gen, kane pay inni Raa ki kotto ye, ita k'inni k'Ibirayim ki kotto kane don an ehe a-t'iide a ono don Raa yi ruute y'aasa. ⁹ Enno ono don Raa yi ruute y'aasa me, y'ede: «Nun konno ume kino sey gen n'a

* **9:5** 9.5 Mongidagan don sundan t'a íile: Kane gen Ibirayim, Isaaka, Yakup, wo inni Yakup kane koomat makumu sire. † **9:7** 9.7 Kun wollo adda mattup ki Zenez 21.12.

kimo di kee, wo aame ni kimo geŋ eddá Saara t'ulo a beytú baa‡.» ¹⁰ Wo geŋŋo danŋal ye, in elko soŋ a Rebeka tod' t'ehe inŋi rooŋo kuuli meegaŋ yon mugiyiŋ Isaaka. ¹¹⁻¹³ Kane inŋi adda k'adde meedaŋ botto geŋ, an k'ize munda k'ulsu ye, ki beehiye ye. Wo toŋ maŋ Raa yi di ruute a Isaaka, y'ede: «Wede goole y'a t'isa wede naabo ki leemadí ŋeŋkuŒ.» Geŋ a-t'iide a ono an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Nuŋ Raa n'a giyye Yakup, wo Ezayu n'a ti y' lidde*.» Raa y'ize inŋino kono munda wede yi dehu geŋ a t'ise. Yon yi beeriyo duwo aa addi i dehu, t'urzi naabadaŋ ye wo de t'urzi yode Raa siidi i'ni waaku duwo me.

¹⁴ Inŋino maŋ kine in t'eese moo me? Raa geŋ y'isiyo munda wede ki diine ye ko? Aha, inŋino ye! ¹⁵ Yon yi ruute ti kaaga a Muusa, y'ede: «Ni-d'ise adde koduwo a wede tuuku ni dehu ni d'ise adde koduwo, wo n'a wolle sommagi ki wede tuuku ni dehu n'a wolle sommagi‡.» ¹⁶ Inŋino maŋ kane suldi geŋ an ettiyo t'urzi munda wede duwo an dehu ye, t'urzi toogadaŋ ye, wo de an ettiyo t'urzi k'adde koduwo ki Raa siidi. ¹⁷ Geŋ inŋino an riine ti kaaga adda mattup ki Raa ono doŋ Raa yi ruute a Parahoŋ mozigo ki siido Misir, y'ede: «Kee ni ki biire mozigo wo eeda n'a-ti t'ize zakidi miŋ, kono t'urzi kee duwo an di suuna toogadó wo an di kazita sundó adda siido pay‡.»

‡ 9:9 9.9 Kun wollo adda mattup ki Zenez 18.10. § 9:11-13
 9.11-13 Kun wollo adda mattup ki Zenez 25.23. * 9:11-13
 9.11-13 Kun wollo adda mattup ki Malasi 1.2-3. † 9:15 9.15
 Kun wollo adda mattup ki Egzod 33.19. ‡ 9:17 9.17 Kun wollo
 adda mattup ki Egzod 9.16.

18 Injino maŋ Raa geŋ, a wede tuuku yi dehu yi-d'ise adde koduwo maŋ, yi-d'isiyo, wo a wede tuuku yi dehu y'a y'ise eedí zakidí maŋ, yi di y'isiyo.

Raa geŋ yon aakede wede k'aabuđu

19 Wo de suldí Raa yi ti'n isiyo injino maŋ, koo wenda y'o di roote, y'a t'eese: «Ki moo me a đuwo yi d'eesiyo an isiyo ulsu me? De wee wee a aane a-tooge a munda wede yi dehu y'aase me?»

20 Kee wedusu miŋ wee wee, k'a niike Raa me? Kunuŋ munda aabuđu geŋ, y'aane yi roote koo a wede i y'iibida, y'a t'eese: «Ki moo me ki n'iibida kino me?»

21 Wede k'aabuđu geŋ y'aane yi d'aabida munda wede aa addí i dehu ti lee wede luttio geŋ me. Ti lee wede yi lutte geŋ miŋ yi d'aabida ooko majjaanawa k'eliyo munda a don suma, wo soŋ yi d'aabida ooko ki naabo adda boy ere daayum.

22 Injino maŋ Raa y'a dihe y'an di kize kulkuwadí a đuwo wo an di suune toogadí. Geŋŋo toŋ yon yi di'n sarkiya t'ombiŋe, kane don iide kulkuwadí t'a deege eedaŋ geŋ me, kane geŋ ki daggiya goppon.

23 Wo de a don ongo soŋ y'an d'ize adde koduwo, y'a dihe y'an di kize laale wede baadaŋ ki daryikadí. Kane geŋ don Raa yi'n ikkima ki poone too an d'etta ki daryikadí.

24 Kine toŋ adda, kine don Raa yi wiike t'adda diine don Yawudiyagi danjal ye, t'adda diine don Yawudiyagi ye pây.

25 Geŋ derec ono don Raa yi ruute ti kaaga adda mattup ki nebi Oze, y'ede:

«Kane don ti poone donzó ye geŋ, n'an di'n waaka donzó.

Wo kane donj ki geyyisadó ye genj, n'an di'n waaka donj ki geyyisadó§.

²⁶ Wo a ume wede n'an di ruute, n'ede: "Kune donjzó ye" genj,

anjenno batum an di'n waaka inñi Raa zeere*.»

²⁷ Nebi Ezayi tonj y'a gizite a tukki donj k'Izirayel, yi d'eesiyo: «Ise donj k'Izirayel kane baadanj aa dolso a biza bar tonj manj, i d'utta donj miibi danjal ti diinayanj me. ²⁸ Derec, ono donj Galmeega Raa yi ruute genj, kesiko y'an isa pay a siido me†.» ²⁹ Suldi genj a-t'iide a ono donj Ezayi y'a ruute ti kaaga, y'ede:

«Aame Galmeega Raa Goole k'arka genj, y'in ki guute ita k'inñi miibi ye manj, anki in t'ize aakede donj ki geeger Sodom, in di deeye aa donj ki geeger Gomor Raa yi'n uute‡.»

Donj k'Izirayel an ti tuuge ki zaapu k'addanj a Raa

³⁰ Injino manj kine in t'eese moo me? Kane donj Yawudiyagi ye, an ki dehu an ki t'ise donj ki diine a daana Raa ye tonj, kane Raa y'anni wulle donj ki diine a daanadí t'urzi zaapu k'adde a yode. ³¹ Wo de kane donj k'Izirayel an dehu an t'ise donj ki diine a daana Raa t'urzi daaniya k'oogoro genj, an a biite a urzi soorutu me. ³² An aa biite kono kane an ki dihe an t'ise donj ki diine a daana Raa t'urzi zaapu k'adde a yode ye, an

§ 9:25 9.25 Kun wollo adda Mattup ki Oze 2.25. * 9:26 9.26 Kun wollo adda mattup ki Oze 2.1. † 9:28 9.28 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 10.22-23. ‡ 9:29 9.29 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 1.9.

elkiyo an t'isa t'urzi naabadaŋ. Kane geŋ an di guhe ekki wede aa makkolo ere k'eliyo morkiye a ɗuwo. ³³ Ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Kun wollo a geeger ki Siyoŋ gette, ni ziipe wedusu aa makkolo k'eliyo morkiye a ɗuwo, makkolo ere ki-t'oore.

Wo wede yi ziiipa addi a yode maŋ, yi-ki seeda sukiyagi yeŝ.»

10

Yawudiyagi ti ɗoŋ Yawudiyagi ye Galmeega miŋ soo

¹ Zemba ki nuŋ, munda wede ni dehu t'addo pay, wo ni tonɗiyo Raa kono kane Yawudiyagi geŋ, Raa y'an di'n utte. ² Derec, nuŋ Pool eŋ ersado ti wulle, kane wehini a naabo ere an isiyo a urzi Raa gette, wo ɗe naabo ere wehini gette an isiyo daa suuniyo k'urzi wede derec. ³ Kane urzi wede Raa yi-ti'n isiyo ɗuwo ki diine a ɗaanadi geŋ itadi an ki y' zuune ye, wo an di dehu an di daane urzi wede kane batum an ziipe. Inkiŋo maŋ urzi wede Raa yi-ti'n isiyo ɗuwo ki diine a ɗaanadi geŋ, an d'iili. ⁴ Aame Almasi y'iido ki duniya geŋ, oogoro Muusa y'a-ti t'iide a urzutú. Inkiŋo maŋ ɗoŋ pay i ziipe addaŋ a Almasi geŋ, Raa y'anni wolliyo kane ɗoŋ ki diine a ɗaanadi me.

Raa y'utta wede tuuku ele addi a Galmeega Isa

⁵ Yode Muusa batum toŋ y'a riije ti kaaga a urzi wede ɗuwo an t'ise ki diine a ɗaana Raa

§ 9:33 9.33 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.16.

t'urzi daaniya k'oogoro, y'ede: «Wede y'a t'izira a urziyagi k'oogoro pay geṅṅo maṅ, t'urzi geṅ y'a lekka*.» ⁶ Wo de eṅṅo ono doṅ mattup ki Raa ti rootiyo a urzi wede dūwo Raa yi-ti'n isiyo doṅ ki diine a daanadí t'urzi zaapu k'adde a yode me, t'ede: «Kee adda k'addá k'elke ye: Wee wee a kila ki kandaane me?» Geṅ i-kaza ki dēegu k'Almasi me. ⁷ Wo soṅ kee k'elke ye: «Wee wee a etta k'ume beyyagi ge lekkiyo me?» Geṅ i-kaza ki koliyo k'Almasi ti diine doṅ unto me. ⁸ Inṅino maṅ eṅṅo ono doṅ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a urzi wede dūwo yi-ti'n isiyo ki diine a daanadí me: «Ono Raa geṅ kane goppon ti kee, a biza wo adda k'addá†.» Kun ollo, eṅ ono ki zaapu k'adde a Raa ay kazita a dūwo me. ⁹ Geṅ inṅino aame ki ruuta kereṅ a daana dūwo Isa yoṅ Galmeega, wo k'umbā adda k'addá yoṅ Raa yi ti y' bildē ti diine doṅ unto maṅ, Raa y'a k'utta. ¹⁰ Aame wede yi ziipa addí a Isa maṅ, Raa y'a yi wolla yoṅ ki diine a daanadí me, wo aame wede ti bizí yi ruuta kereṅ a daana dūwo Isa yoṅ Galmeega maṅ, Raa y'a y'utta. ¹¹ Ono eṅ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede tuuku yi ziipe addí a yode maṅ, yi-ki seeda sukuyagi ye‡.» ¹² Inṅino maṅ ise Yawudiyagi, doṅ Yawudiyagi ye toṅ, kane miṅ pay kaṅ soo, Galmeegaṅ miṅ soo, y'an d'isiyo beehiyko a kane doṅ pay i waaku sundí. ¹³ Ono eṅ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

* **10:5** 10.5 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 18.5 wo Galat 3.12.

† **10:8** 10.8 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 9.4; 30.12-14.

‡ **10:11** 10.11 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.16.

«Wede tuuku yi wiika suma Galmeega Raa maŋ, y'a y'utta§.»

¹⁴ Wo de kaŋ mummino an di waake sundi daa ki an ki ziipe addaŋ a yode ye me? Wo de kaŋ mummino an di zaape addaŋ a yode daa ki an k'illiga rabiladi ye me? Wo de kaŋ mummino an d'olliga rabiladi daa ki wenda yi ki gizite ye maŋ? ¹⁵ Wo de kaŋ mummino an di kizite daa ki an k'igibe wenda ye maŋ? Eŋ ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Duwo ulbaŋ uŋse aame an woliyo doŋ kazita Rabila Majjaanawa an'tiyo maŋ*.» ¹⁶ Wo ti diine kane doŋ illiga geŋ, pay an ki d'umbe ye a Rabila Majjaanawa gette. Geŋ derec, nebi Ezayi y'a ruute ti kaaga, y'ede: «Galmeega Raa, wee wee a umbe a ono doŋ ay an gizite geŋ me†?» ¹⁷ Geŋ iŋkino wede y'a zaape addi a Almasi t'urzi k'ollige rabila ere an gizite gettiyo. Wo to rabila gettiŋ ono k'Almasi.

¹⁸ Iŋkino maŋ ni ton-diyo n'ede, rabila gettiŋ Yawudiyagi an ki t'illiga ye ko? Aha, an t'illiga! Eŋ ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:
«Golla doŋ kazita gette doŋ adda siidiyagi pay an di t'illiga,
wo onamaŋ a-tiipe bini ita Raa‡.»

§ **10:13** 10.13 Kun wollo adda mattup ki Zowel 3.5. * **10:15** 10.15 Doŋ kazita Rabila Majjaanawa: T'ono Girek an'de: zoŋ ki doŋ i kazita Rabila Majjaanawa geŋ kane beehiye. Iŋkino zoŋ geŋ i-kaza duwo. Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.7. † **10:16** 10.16 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.1. ‡ **10:18** 10.18 Kun wollo adda mattup ki Soom 19.5.

19 Nuŋ ni tonɗiyo sey n'ede, ɗoŋ k'Izirayel miŋ ono geŋ itaɗaŋ an ki'n zuune ye ko? Wo eŋ ono ɗoŋ Raa yi ti'n ruute too ti kaaga ti bize Muusa, y'ede:

«Kune ɗoŋzó n'un di'n isa kun di kolbika ti ɗoŋ kane ɗoŋzó ye.
N'un t'ela ooniso kun di kulkuwa ti ita ɗuwo ɗoŋ elkisadaŋ umboŝ.»

20 Wo nebi Ezayi y'a ruute ti kaaga daa k'orgiso ono ɗoŋ Raa yi ruute, y'ede:

«Nuŋ a n'uune ɗoŋ i ki n' dehu ye, wo n'an di gize tuddó a kane ɗoŋ i ki n' tonɗiyo munda ye.»

21 Wo ɗe Raa y'a ruute sey a tukki ɗoŋ k'Izirayel, y'ede:

«Daayum n'alliya beezó ki tukki kane ɗoŋ eedaŋ zakidí wo an o ti tuuge*.»

11

Doŋ k'Izirayel Raa yi ki'n giigira ye

1 Injino maŋ nuŋ ni tonɗiyo: Doŋ k'Izirayel geŋ Raa y'anni giigira ko? Aha, ki kotto y'an ki'n giigira ye, kono nuŋ batum miŋ ti siido k'Izirayel, t'ita k'inŋi k'Ibirayim wo ti biza bumbu Benza-men. ² Raa ɗoŋzí ɗoŋ yi biire ti poone geŋ, yi ki'n giigira ye. Ki kotto kun suune ono ɗoŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, a ume wede Eli yi môolo yi sakiysa a Raa kono k'oldfiko ki ɗoŋ k'Izirayel, y'ede: ³ «Galmeega Raa, nebiyagá'ŋ

§ 10:19 10.19 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.21.

* 10:21 10.21 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 65.1-2.

an ti'n îide wo ume sendikagá an di gussite, a guute miñ nuñ siidó, wo an dehu an aa di n' t'îde*.» ⁴ Wo de Raa yi di'n gime onamí y'ede moo me? Yoñ y'ede: «A nuñ ni buuhe kuuli dupu sarat an daaniya nuuno, kane geñ an ki dikke ye zibbanañ a daana raazan Baal me†.» ⁵ Ki kine doñ ankenño toñ inkinó, i guute doñ miibi Raa yi biire t'urzi beekadí me. ⁶ Kane geñ Raa yi'ni biire t'urzi beekadí, t'urzi naabadañ ye. Wo de aame yi'ni biire t'urzi naabadañ mañ, geñ beeko Raa gette tod'te beeko ye, kono an uune t'urzi naabadañ.

⁷ Inkinó kine in t'eese moo me? In t'eese kane doñ k'Izirayel munda wede an dehu geñ an ki y'uune ye, wo de kane doñ miibi Raa yi biire geñ an di y'uune. Wo kane doñ uupe pay geñ Raa y'an di'n ize addañ zakidí. ⁸ Enj ono doñ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Raa y'an di'n ize tuusiyagi a urzi k'elkiso, y'an t'ippe a edayan kono an ki wolle ye, wo kuwwagan y'an di ñiyye danjila kono an ki d'olliga ye, bini anki toñ an lekkiyo inkinó‡.»

⁹ Mozigo Dawut toñ y'a ruute a doñ k'olmidayí, y'ede: «Ombadañ ere an isiyo aa an ekkiyo ikka a duwo gette an anjilo, i t'iso aa zelwe ki sedfuzañ, an t'oore adda k'oldíko, an t'oone dangay.

* **11:3** 11.3 Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 19.10. † **11:4** 11.4 Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 19.18. ‡ **11:8** 11.8 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 29.3 wo Ezayi 6.10; 29.10.

¹⁰ Geŋ Raa edayan y'an t'appa kono an gi di wolle ye,
y'anni dabiro kono an di lekke daayum nukkiyoŝ.»

¹¹ Injino maŋ ni tonɗiyo sey, aame ɗoŋ k'Izirayel an ele morkiye a urzi Raa an t'iire geŋ, ki ɗaanadan ko? Aha, ki ɗaanadan ye! Wo ɗe t'urzi doopidadan ere a urzi Raa gette, kane ɗoŋ Yawudiyagi ye an d'uune urzi k'uttiyo. Raa y'ize injino kono a t'ooziga kolbiso ɗoŋ k'Izirayel.

¹² T'urzi doopide ki ɗoŋ k'Izirayel a urzi Raa geŋ, ɗoŋ adda duniya pay an d'uune beehiyko ere ɓaadan ki Raa, wo t'urzi soldite ki ɗoŋ k'Izirayel a urzi Raa geŋ, kane ɗoŋ Yawudiyagi ye toŋ an d'uune beehiyko ere ɓaadan ki Raa pay. Injino a onniyo ere kane Yawudiyagi pay an ti gimo k'urzi k'uttiyo maŋ, beehiyko ere Raa y'an isa gette ɓaadan a ceera ki ɗoŋ oŋgo.

Uttiyo ki ɗoŋ Yawudiyagi ye

¹³ Ankeŋ onamó ni rootiyo eŋ a kune ɗoŋ Yawudiyagi ye. Nuŋ wede zina k'Isa yi n'igibo ki tukki ɗoŋ Yawudiyagi ye, n'a kize naabo ere Raa y'o ele ette tod'te meeda. ¹⁴ Injino maŋ n'elkiyo koo t'urzi naabadó ette, a t'ooziga kolbiso ki zembadó Yawudiyagi an di kimo ki tukki Raa kono ɗoŋ miibi ti diinayan an d'utta. ¹⁵ Aame Raa yi'n uuye ɗoŋ k'Izirayel a kese geŋ, ɗoŋ duniya y'a ti'n gimo an t'ukkiye ti yode. Injino maŋ ɗoŋ k'Izirayel yi ti'n wiika ki sirpadí sey maŋ, geŋ aasa mummino? Ki kotto onniyo gette a t'isa aa ɗoŋ i t'inda an ti bilde!

Ŝ **11:10** 11.10 Kun wollo adda mattup ki Soom 69.23-24.

¹⁶ Aame mappa kun iidfiba ki poone geŋ kun i ele a Raa maŋ, wede pay a guute geŋ miŋ ki yode pây*. Wo aame sondayi k'undumu geŋ ki Raa maŋ, laydayí geŋ miŋ kane ki yode pây.

¹⁷ Yawudiyagi geŋ kane aakede undumu boy sundí olibiye laydayí oŋgoŋ an di dikkite. Wo kee wede Yawudusu ye geŋ, kee aakede undumu balda sundí olibiye, an aa ki ti-k'iite a olde ki laydayi k'undumu boy wede sundí olibiye geŋno. Wo aŋkeŋ kee toŋ k'oobo udu k'undumu doŋ addiya t'adda sondayzí geŋno. ¹⁸ Kono kamo kee wede aakede layisa an iite aatiya geŋ, ki kili tuddá ye a daana laydayi doŋ an di dikkite me. Wo kee mummino ki-koliyo tuddá me? Ki too maŋ sondayi an k'ooniyo toogo ti laydayi ye, wo de laydayi ooniyo toogo ti sondayi me.

¹⁹ Ki too maŋ k'a roote'ŋ: «Laydayi geŋ Raa yi ti'n dikkite kono a olde kane y'a-t'iite nuuno.»

²⁰ Geŋ derec! Kane Raa yi ti'n dikkite kono an ki ziipe addaŋ a yode ye. Wo kee'ŋ ume geŋ ki y'uune kono ki ziipe addá a yode. Inkiŋo maŋ ki kili tuddá ye, ki too maŋ k'a lekke t'orgiso a Raa.

²¹ Ni rootiyo inkiŋo kono aame kane Yawudiyagi doŋ aakede laydayi k'undumu boy toŋ Raa yi ki'n iili ye maŋ, geŋ kee toŋ ki kooná metike kono Raa yi ki k'oola ye kay. ²² Ki suuno Raa geŋ yoŋ beehiye wo wehini pây: Yoŋ wehini ti kane doŋ i t'iire, wo beehiye ti kee aame ki lekkiyo daayum adda beehiykadí do, para maŋ kee toŋ t'umayá Raa y'a ki ti dekka mendá kay. ²³ Wo aame onniyo soo kane Yawudiyagi

* **11:16** 11.16 Kun wollo adda mattup ki Nombire 15.19-21.

geŋ an ti gima lekkiyadaŋ wo an ziipa addaŋ a Isa maŋ, Raa y'a-ti'n t'aata ekk'undumzaŋ wede ti poone, kono yoŋ i-d'ede toogo y'a-ti'n t'aate ti doolo ekk'undumzaŋ sey. ²⁴ Derec, kee wede Yawudusu ye geŋ, kee'ŋ aakede layisa k'undumu balda sundi olibiye ere Raa yi ti dikke wo y'a-t'iite a olde ki layisa k'undumu boy, para maŋ kee umayá ye. Wo ki Yawudiyagi i-k'oone ye a jiire sey kane aakede laydayi k'undumu wede ki boy geŋ, Raa y'aana y'a ti'n t'aata ekk'undumzaŋ wede y'anni dikkite.

Uttiyo ki d'oŋ k'Izirayel

²⁵ Zemba ki nuŋ, ni dehu kun di y' suune munda wede ombide ki Raa me, kono kun ki d'elke adda k'addugun kune d'oŋ suuniyo k'ono ye: Doŋ k'Izirayel ongoŋ, an di lekka addaŋ daayum zakidi ti Raa, bini kane d'oŋ pay Yawudiyagi ye Raa yi biire geŋ an t'oona uttiyo. ²⁶ Wo geŋ a t'isa in kino doo miŋ, saŋ d'oŋ k'Izirayel pay Raa y'an di'n utta kollo, geŋ a-t'etta a ono d'oŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Wede i d'adfiya duwo t'adda k'oldiko geŋ y'a etto ti geeger Siyoŋ,
y'iido'ŋ y'a-booya oldiko k'ita k'inŋi Yakup.

²⁷ Kun ollo gettiyo taasuwadó ere ni ketta ti kane, a onniyo ere n'an booya oldikadaŋ te†.»

²⁸ Kane Yawudiyagi geŋ an di-tuuge k'ambu a Rabila Majjaanawa k'Isa te, in kino an t'ize adu ki Raa, wo geŋ a kune d'oŋ Yawudiyagi ye un t'ize beehiye. Wo ki too maŋ kane geŋ Raa

† **11:27** 11.27 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 59.20-21.

yi'ni biire kono an t'ise d'onzi, kane daayum yi'ni giyye kono a taasawa ere yi gitte ti kaaga ti mongidagan. ²⁹ Ki kotto munda wede Raa y'eliyo gen yi ki ti y' seeda sey ye baa, wo kane don yi wiike gen bizi yi ki y' kama ye. ³⁰ Ti kaaga kune don Yawudiyagi ye kun di tuuge ono Raa kun k'illiga ye, wo ankenno Raa y'un d'ize adde koduwo kono Yawudiyagi an di-tuuge k'ollige k'onami me. ³¹ Gen ki kane Yawudiyagi ton inkino, ankenno an ti tuuge k'ollige k'ono Raa me, tin gen kune don Yawudiyagi ye Raa y'un d'ize adde koduwo. Inkino man ankenno kane ton Raa y'an d'isiyo adde koduwo kay. ³² Derec, Raa gen y'a ize a duwo pay an di-tooge k'ollige k'onami. Y'ize inkino kono y'an d'ise adde koduwo a duwo pay.

³³ Ki kotto man, wee wee a aane a-d'ooze laale ki Raa me! Suuniyo k'onami ti elkisadi gette, kane a jiiire suldi pay! Wenda soo ton umbo a aane a suune ita k'ono don Raa yi dehu y'aase munda me! Wo wee wee a aane a suune naabo ere Raa yi dehu y'aase te! ³⁴ Gen ono don an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Wee wee i zuune elkiso Galmeege Raa te?

Wee wee i eele kooke me?

³⁵ Wee wee ki poone i-eele munda a Raa, kono san yi di y' kima me?»

³⁶ Suldi pay gen ikkima yode Raa, kane pay an d'ohire a umayan t'urzi yode wo kane'n pay ki yode. Gen tamma ti koonaa a yode Raa ki daayum! Eyye.

‡ **11:35** 11.35 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.13 wo Zop 41.3.

12

Lekkiyo ere aware a urzi k'Almasi

¹ Zemba ki nuŋ, kun wollo Raa y'ize adde koduwo a kine, inċino maŋ a sulđi pay geŋ n'un d'eelo kooke kono kune batum kun di t'ele tuddugun a Raa, aa sefeke zeere, ooyiso kese a yode, ulbı i-d'ise unse. Geŋŋo urzi wede ki kotto kun d'ise k'ottilso a Raa me. ² Kun daane lekkiyo ere ki đon duniya ankeŋŋo ye, wo ki too maŋ kun i d'ooli urzi a Raa y'un ti'n kima, y'isa inċino t'urzi k'elkiso ere aware y'un eliyo. Inċino maŋ kun di suuna munda wede Raa yi dehu: munda wede beehiye, munda wede ulbı i-d'ise unse, wo munda wede i-k'ede baatiya ye.

³ Nuŋ Raa y'o ele beekadı, inċino maŋ a wede tuuku ti diinaganu ni di roote, n'a t'eese: Yi kili tuddı y'elke yoŋ yi jiire ye, ki too maŋ yoŋ ŋeŋku, wo y'elko a yode batum ki kotto yoŋ a ume too me? Wo wede tuuku y'ise inċino geŋ, y'iso a toogo k'urzi zaapu k'addı ere Raa yi ele ele.

⁴ Wede geŋ tuddı tiŋ soo wo mokiyagutu baadaŋ, kane pay geŋ wede tuuku toŋ ti naabadı naabadı.

⁵ Geŋ inċino kay, kine baadaŋ toŋ a urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi, kine aa tudde soo. Kine pay kettiyo kaŋ soo aa mokiyagi đon ki tudde, wo wede tuuku toŋ ti naabadı naabadı. ⁶ Wo

kine in uune sulđi đon Unde Kamilen ti'n ele in di naabe eego, t'urzi beeko Raa wede tuuku toŋ yi d'uune munda siidı siidı aa Raa yi dehu. A wede soŋ ki rootiyto k'ono đon Raa y'agisa maŋ, yi'ni rooto a-t'ette a urzi zaapu k'adde ki kine pay. ⁷ A wede soŋ ki noogiyo duwo maŋ, y'anni

noogo. A wede soŋ ki dooyiso d̄uwo maŋ, y'anni dooyo. ⁸ A wede soŋ k'eliyo kooke a d̄uwo maŋ, y'an elo. A wede soŋ k'eliyo suld̄i a d̄uwo maŋ, y'an elo ti mozuwo. A wede soŋ ki dokkiyo d̄uwo maŋ, y'anni d'okko a urzutú. A wede soŋ k'isiyo k'adde kod̄uwo a d̄uwo maŋ, y'an iso ti un̄suwo.

⁹ Kun geyyo tuddugun̄ t'adde soo. Munda ulsu kun y'azzar kun ti led̄fo, wo kun soodo zakid̄i k'isiyo munda wede beehiye. ¹⁰ Kun geyyo tuddugun̄ t'adde soo aakede zemba, wede tuuku toŋ yi t'iso ki poone a urzi k'ottilso ti tuddugun̄ me. ¹¹ Kun soodo zakid̄i a urzi Galmeega me. Kun t'ise d̄oŋ golguwo ye, kun naabo a Galmeega t'adde soo. ¹² Kune ulbugun̄ un iso un̄se a munda wede kun zaapu elkisagun̄ eego. Aame kune adda dabar toŋ, kun ombon̄, wo kun soodo zakid̄i bini d̄an̄gu a urzi tondiyo Raa me. ¹³ Doŋ ki Raa d̄oŋ i dehu ki noogiyadan̄ geŋ, kun'ni noogo, wo d̄uwo kun'ni soodo daayum bey sire.

¹⁴ Kun tondo Raa y'an di zaape beeko a d̄oŋ unni dabirsa, kun an zaapo beeko, kun'ni duud̄e ye. ¹⁵ Kun iso un̄suwo ti kane d̄oŋ adda k'un̄suwo, kun ôolo ti kane d̄oŋ i m̄olo. ¹⁶ Kun lekko t'ollige k'ono tuddugun̄. Kun oyyo naabo ere tuuku toŋ kun ti t'iso, ise n̄en̄ko too maŋ. Kun elke kune d̄oŋ suuniyo k'ono ye.

¹⁷ Aame bakadá y'a ize ulsu maŋ, ki ti-kime ti ulsuko ye. Adda k'addugun̄ kun deho munda wede k'isiyo beehiye a eda d̄uwo pay. ¹⁸ Aame urzi ede wo kun aane maŋ, kun lekko ti toose ti d̄uwo pay. ¹⁹ Zemba ki nun̄ kune d̄oŋ ki geyyiso, munda wede ulsu d̄uwo an un isiyoye geŋ, an ti y'

dooze kune batum ye, kun oolo kulkuwo Raa t'a d'eege a eedaŋ. Derec, ono eŋ i ruute Galmeega Raa, aa an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kun oolo, nuuno an ti dooza me, a wede tuuku toŋ daŋgayadí i-ti t'ela nuuno a munda wede y'ize me*.» ²⁰ Wo d'e soŋ an'de: «Aame aduzá geŋ yoŋ mosogo maŋ, ombo ki eelo, aame yoŋ órme maŋ, ahu ki eelo, kono aame k'iza in'kino maŋ, aakede ki ziki rididí k'uwwó ki t'íbi eedí, geŋ yi seeda sukiyagi†.» ²¹ Ki oola urzi a oldíko ti ceera eedá ye, wo d'e ki ti ceero t'isiyo beehiyko.

13

Ki koliyo ye t'ekki deero k'akuuma me

¹ Wede tuuku toŋ yi kili ye t'ekki deero k'akuuma doŋ an d'ede urzi ki dokkiyo me, kono urzi wede ki dokkiyo geŋ an ele Raa, wo kane doŋ i naabiya a urzi geŋ i'ni zippe yode. ² In'kino wede yi takirsa ti deero k'akuuma geŋ, yi takirsa a munda wede Raa yi dehu. Doŋ i takirsa ti kane geŋ, kane batum an waaku booro t'a d'eege a eedaŋ. ³ Kane doŋ isiyo beehiyko an k'ede orgiso ye a deero doŋ booro me, wo d'e a orgide kane doŋ isiyo ulsu. Kune'ŋ kun dehu kun an ki d'orgide a deero k'akuuma ye maŋ, kun iso beehiye kono an un di'n t'imma. ⁴ Derec, deero k'akuuma geŋ kane d'uwó doŋ i naabiya ki Raa, an unni zaapu a urzi kono kun d'ise beehiye. Wo d'e aame kun isiyo ulsu maŋ, kun an orgido,

* **12:19** 12.19 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.35.

† **12:20** 12.20 Kun wollo adda mattup ki Piroberb 25.21-22.

kono kane geŋ an d'ede toogo d'uwu an ti'n t'ele danɗay, wo geŋ ki bita ye. Aame an isiyo inƙino geŋ an naabiya ki Raa, an kaza kulkuwo Raa a tukki d'ɔŋ isiyo sulɗi d'ɔŋ ulpi. ⁵ Kono kamo i dehu in ki kili ye t'ekki deero k'akuuma me. In ise inƙino kono in t'alda ti danɗay danɗal ye, wo de soŋ elkisadiŋ ere in di suuniyo munda eŋ beehiye eŋ ulsu gettiyo t'in kaza urzi geŋ yoŋ beehiye.

⁶ Geŋ kono k'inƙino kun eliyo jibaaye me, kono d'ɔŋ i sedɗu jibaaye'ŋ naabo gette an t'ele Raa an di naabe ki diine a urzutú. ⁷ A wede tuuku toŋ munda wede i dehu kun i di t'ele geŋ, kun i elo: ise jibaaye, patanti ki sulɗi, ottilso wo eliyo suma, a wede tuuku toŋ kun i elo munda wede i dehu kun i di t'ele me.

Geyyiso tudde

⁸ See ki wenda oppa eggun ye, aa gooto a eggun see wede ki geyyiso tudde danɗal. Wede yi geyyiso d'uwu geŋ, y'a t'izire pay ekk'oogoro Muusa te. ⁹ Ki kotto urziyagi k'oogoro an rootiyo, an'de: «Ki moone t'ere bakadá ise ti kule bakatú ulu, ki t'owwo wedusu mirsi ulu, k'oogire ulu, ki zaapu k'adde a munda wede ulu*.» Kane urziyagi enno ti d'ɔŋ ongo pay geŋ miŋ, a-t'iide miŋ a urzi k'oogoro soo, wede y'ede: «Ki geyyo bakadá aa ki geyyiso tuddá batum†.» ¹⁰ Wede i-d'ede geyyiso geŋ yi k'ise ulsuko a bakadí ye. Inƙino maŋ wede i-d'ede geyyiso geŋ oogoro Muusa pay y'a ti d'inge.

* **13:9** 13.9 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.13-15,17. † **13:9** 13.9 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18.

Kun t'okkoŋ tuddugun

¹¹ Kun koona mentikagi a ono ɗoŋ kun illiga kono kun suune aŋkenŋo kine a ume muno me. Peedo t'iide kun t'onno ti moone me. Aŋkenŋo uttiyo ere Raa y'in di'n utta in t'adɗa t'adda duniya ette, tod'te goppon a jiiire ti kine me, ti onniyo ere in ziipe addiŋ a Isa geŋ me. ¹² Didɗo t'enŋilso, ume yi t'ompilso. Inkiŋo maŋ naabo ere oldo in isiyo adda zimolo gette in di sebbo daariŋ, wo in t'osso sulɗi k'arka ɗoŋ ki toore Raa. ¹³ In oziro ki diine aakede ɗoŋ i sooru a onnu. In ti ledɗo ti sulɗi ɗoŋ aakede: sobito ti ombito i-t'eliyo isiyo sulɗi ɗoŋ kaca kaca a ceere eediŋ, ti sulɗi ɗoŋ ulpi tudde ti dehu, ti boliyo, wo ti ono k'ulpi ti kolbisito me. ¹⁴ Wo ɗe kun t'osso sulɗi ɗoŋ pay Galmeegiŋ Isa Almasi y'in elo, kun i ooli urzi a tuddugun ye kun d'ise sulɗi ɗoŋ ulpi aa tod' ti dehu me.

14

Ki ɗekke booro ekki leemada ye

¹ Wede toogadi baata a urzi zaapu k'adde a Isa'ŋ kun yi soodo bey sire, kun yi niike ye a munda wede y'elkiyo beehiye geŋ me. ² Aakede wede i-dirse a urzi zaapu k'addi a Isa'ŋ y'aane y'a oomi sulɗi pay, wo ɗe wede toogadi baata a urzi zaapu k'addi a Isa'ŋ y'a oomi puutagi ɗaŋŋal. ³ Wede y'ombo sulɗi pay geŋ y'a ki ti y' t'idɗa ye wede aadumu sey me, wo wede yi k'aadumu sey ye geŋ, yi ki ɗekke booro ye ekki wede ombo sulɗi pay me, kono yode toŋ Raa yi y' ziiɗa bey sire kay. ⁴ Kee wee wee ki ɗekkiyo

booro ekki wede naabo ki wede doolo me? Y'aa seedu zakidfi koo, y'aa ki seedu ye koo, geŋ a wolle galmeegí. Wo yoŋ y'a-seeda zakidfi, kono Galmeega i-d'ede toogo ki noogiyadí.

⁵ Wede soŋ y'elkiyo onniytagi oŋgo an jiire eebaŋ*, wo ki wede soŋ y'elkiyo kane onniytagi pay miŋ kaŋ soo. I dehu wede tuuku toŋ y'a oyye adda k'addi munda wede y'elkiyo geŋ beehiye. ⁶ Wede y'elkiyo onniytagi oŋgo an jiire eebaŋ geŋ, y'isiyo iŋkino kono yi eliyo suma a Galmeega. Wede y'ombo suldi pay geŋ, y'isiyo iŋkino kono yi eliyo suma a Galmeega, kono yi rootiyo koduwo a Raa kono k'ombo gette. Wede yi k'ombo suldi oŋgo ye geŋ, y'isiyo iŋkino kono yi eliyo suma a Galmeega, kono yode toŋ yi rootiyo koduwo a Raa kono k'ombo gette. ⁷ Iŋkino maŋ ti diinayiŋ wenda soo toŋ umbo y'a lekke ti siidí me, wo wenda soo toŋ umbo y'a t'inda ti siidí me. ⁸ Aame kine in lekkiyo zeere maŋ, in lekkiyo t'urzi Galmeega, wo aame in unto maŋ, in unto t'urzi Galmeega. Iŋkino maŋ ise in lekkiyo zeere, ise in ti t'inda toŋ, kine ki Galmeega. ⁹ Derec, Almasi y'a inda wo y'a bildfe ti diine doŋ unto, kono y'a t'ise Galmeeki doŋ unto wo ki doŋ zeere.

¹⁰ Wo de kee ki moo me ki dekkiyo booro ekki leemadá me? Wo ki moo me kee ki ti y'odfe leemadá me? Ki kotto kine pay miŋ in etta k'ume

* **14:5** 14.5 Onniytagi oŋgo an jiire eebaŋ: I-kaza duwo oŋgo an i wolleyo onniytagi oŋgo an jiire eebaŋ, aakede onniytagi tarnaape Yawudiyagi. Wo di kine toŋ onniytagi ki oholo wo onniytagi k'aagulu tere geŋ, duwo oŋgo an wolleyo aa an jiire eebaŋ.

booro Raa y'a dekkeey booro a eediŋ. ¹¹ Ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Nuŋ Galmeega Raa zeere n'a-ti nâame ti tuddó: kane dūwo pay an dikka a dfaanadó wo kane pay an t'imma nuŋ Raa†.» ¹² Inŋkino maŋ wede tuuku toŋ ti diinayiŋ y'a t'idey taaya a dfaana Raa a suldi dŋon pay y'ize.

Leemadá ki ti y' t'ele adda k'oldiko ye

¹³ Inŋkino maŋ in oolo ki dekkiyo booro ti tuddiŋ me. Wo de ki too maŋ kun ti wollo munda wede kun isiyo geŋ, i-t'isa mukkolo morkiye a leema yi t'oorá adda k'oldiko ye. ¹⁴ Derec, nuŋ Galmeega Isa y'o ti gize ni suune adda k'addó, munda wede ganigi ti siidi a dfaana Raa umbo, wo aame wede y'elkiyo munda eŋ a dfaana Raa ganigi maŋ, geŋ miŋ munda geŋ a yode i-t'ize ganigi a dfaana Raa me. ¹⁵ Aame t'urzi munda wede kee k'ombó geŋ i-t'isa ulsu a leemadá maŋ, geŋ i-kaza ki ki sooru a urzi geyyiso ye. Kono k'ombó dfaŋŋal geŋ, i ki dehu leemadá wede Almasi y'inda kono yode'ŋ k'a ki y' dagge ye. ¹⁶ Munda wede kun elkiyo a kune beehiye geŋ, a dŋon oŋŋon an ki-t'ise urzi an ki di roote munda geŋ ulsu ye. ¹⁷ Derec, lekkiyadiŋ ere a Moziko Raa, tod'te a urzi k'ombito ti sobito ye, wo de tod'te lekkiyo ere ki diine, ti toose wo ti uŋsuwo, kane geŋ suldi dŋon Unde Kamileŋ t'in ele. ¹⁸ Wede i naabiya k'Almasi inŋkino geŋ, Raa ulbí uŋse ti yode me wo dūwo toŋ an yi wolliyo yoŋ beehiye.

† **14:11** 14.11 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 45.23.

19 Injino man in deho munda wede in t'ela toose ti duwo pay, wo in di t'ihira kan soo a urzi zaapu k'addin a Isa. 20 Kono k'ombo danjal gen, naabo Raa ki ti latte ye. Derec, ombo tuuku ton tod'te kamilen a daana Raa me, wo de aame t'urzi munda wede kee k'ombo gen don ongon an t'etta adda k'oldfiko man, beehiye ye, k'oolo. 21 Beehiye'n, suldi don pay i t'eliyo leema adda k'oldfiko gen kun oolo, ise aadumu sey, ise sobo toote‡, ise munda tuuku ton man. 22 Munda wede k'elkiyo a kee beehiye a urzi zaapu k'adda a Isa gen, ki y' booho adda k'adda i y' suune kee ti Raa. Unsuwo a wede addi i ki dekkiyo booro ye a munda wede y'ilke beehiye gen me. 23 Wo de wede y'ombo wo i-d'ede niiku adda k'addi man, yon gen booro Raa ti y' ziida, kono munda wede y'isiyo gen a ki t'iide ye a munda wede y'elkiyo beehiye a daana Raa me. Wo derec, suldi don pay in isiyo wo a ki t'ettiyo ye a munda wede in elkiyo beehiye a daana Raa gen, oldfiko.

15

Sarkiya zamba don toogadan baata

1 Kine don i-dirse a urzi zaapu k'adde a Isa gen, i dehu in di'n sarke zamba don toogadan baata a urzi zaapu k'adde gen me. Kine in gi di dehe munda wede ulbin in d'ise unse danjal ye. 2 I dehu wede tuuku ton ti diinayin yi deho isiyo ki munda wede bakadi ulbi i-d'ise unse ki beehiyko

‡ 14:21 14.21 Toote: Toote wede adda mattup ette, yon toote wede an isiyo inni bin, a siidadan ti kaaga gen, duwo pay an sobo wo aame a leema i t'ise makkolo morkiye man, ulu ki sibe ye.

yode, kono y'a t'ihira a urzi k'eliyo k'adde a Isa. ³ Derec, Almasi geŋ yi ki dihe munda wede ulbí i-d'ise unŋe a yode d'aŋŋal ye. Wo de geŋ, aa ono d'oŋ an riinŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kaldita ere d'uwo an gildite kee Raa gette o-t'iire eedo*.» ⁴ Derec, munda wede an riinŋe pay ti kaaga adda mattup ki Raa geŋ, an yi riinŋe kono in di'n dooye. Injino maŋ t'urzi k'ono eŋ in d'ooniyo kooke wo in di seeda zakidi, kono in di zaapu elkisadiŋ a Raa. ⁵ Nuŋ ni ton-diyo Raa wede in d'eliyo kooke wo toogo in di seeda zakidi geŋ, y'un ti'n iso d'oŋ onamgunŋ i-t'ette kaŋ soo. Geŋ munda wede Isa Almasi yi dehu. ⁶ Injino geŋ kune pay t'adde soo wo aa ti golla wede soo, kun di t'imme Raa Meeki Galmeeginŋ Isa Almasi.

Rabila Majjaanawa a d'uwo pay

⁷ Injino maŋ, zemba'ŋ kun'ni soodo bey sire, aakede Almasi y'unni ziidfa. Kun iso injino kono a t'ele tamma a Raa. ⁸ Geŋ n'un di rooto ki kotto, Raa yoŋ yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa me. Kono kamo Almasi geŋ y'iido'ŋ y'a t'ize wede naabo ki Yawudiyagi, kono y'a-ti d'aŋŋe suldi d'oŋ Raa yi ruute ti kaaga y'aasa a moŋgidagaŋ. ⁹ Wo soŋ d'oŋ Yawudiyagi ye toŋ, an di t'imme Raa kono y'an ize adde koduwo, geŋ aa ono d'oŋ an riinŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono kamo nuŋ n'a ki t'imma adda diine d'oŋ Yawudiyagi ye, wo n'a ôora ti sundá a di t'ela suma†.» ¹⁰ Wo soŋ an di ruute sey, an'de: «Kune d'oŋ Yawudiyagi ye

* **15:3** 15.3 Kun wollo adda mattup ki Soom 69.10. † **15:9** 15.9 Kun wollo adda mattup ki Soom 18.50.

kun iso un̄suwo ti kane d̄oŋ ki Raa‡.» ¹¹ Wo soŋ an'de: «Kune d̄oŋ pay Yawudiyagi ye kun amma Galmeega Raa, kune ita d̄uwo pay kun y'amma§.» ¹² Nebi Ezayi toŋ y'a ruute, y'ede: «I d'ad̄da wede t'ita k'in̄ni Zeese*, yoŋ y'iido y'a dokka kane d̄oŋ Yawudiyagi ye, wo kane geŋ an di zaapa elkisadaŋ a yode†.»

¹³ Nuŋ ni tondiyo Raa wede eliyo toogo kun di zaapu elkisagun̄ a yode geŋ, y'un ti'n ôono ti un̄suwo wo ti toose a urzi zaapu k'addugun̄ a Isa. In̄kino maŋ kun zaapo elkisagun̄ daayum a yode t'urzi toogo k'Unde Kamilen̄.

Pool yi rootiyo a urzi naabadí

¹⁴ Zemba ki nuŋ, ni suune adda k'addó kune batum kun dehu daayum kun d'ise munda wede beehiye. Suldí d̄oŋ i dehu kun di'n suune geŋ, kun'ni suune pay, wo kun aane wede tuuku toŋ bakadí y'a-ti y' zaape urzi urzi. ¹⁵ Ki too maŋ ki suldí d̄oŋ oŋgoŋ adda mattup ette, n'un irba daa k'orgiso, kono un ki dande ye a munda wede an unni duuye me. Ni riin̄e in̄kino kono Raa y'o ele beekadí, ¹⁶ n'a t'ize wede naabo k'Isa Almasi ki kane d̄oŋ Yawudiyagi ye. N'a iili tuddó pay a naabo ki kazita Rabila Majjaanawa ki Raa, kono kane d̄oŋ Yawudiyagi ye an t'ise aakede sedefe ere Raa ulbí i-d'ise un̄se, ooyiso kese a yode t'urzi k'Unde Kamilen̄. ¹⁷ In̄kino maŋ, a

‡ **15:10** 15.10 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.43.

§ **15:11** 15.11 Kun wollo adda mattup ki Soom 117.1. * **15:12** 15.12 Zeese: Geŋ yoŋ meeki mozigo Dawut, wo Almasi Raa yi biire geŋ y'ud̄fo ti biza bumbu Dawut. † **15:12** 15.12 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 11.10.

lekkiyadó ere kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi gette, nuŋ ulbó unse a naabo ere n'isiyo ki Raa te. ¹⁸ Ise o d'ede ono ki rootiyo toŋ ni k'aane ni ki roote ye, wo aame ni roote maŋ, n'a roote a munda wede Almasi y'ize t'urzi nuuno daŋŋal, kono n'a ti'n waako kane doŋ Yawudiyagi ye an d'olliga ono Raa wo an d'ozire eego. Y'ize inŋkino t'urzi k'ono doŋ ni gizite wo t'urzi suldi doŋ n'ize, ¹⁹ t'urzi toogo suldi k'armika i-kaza Raa toogo, t'urzi suldi doŋ i ceeriyo eego, wo t'urzi toogo k'Unde Kamilen. Geŋ inŋkino Rabila Majjaanawa k'Almasi n'a-gizite a omagi pay, iise ti Zeruzalem bini n'a iiney siido k'Iliri. ²⁰ Wo de munda wede ni dihe, n'a kizite Rabila Majjaanawa a omagi doŋ duwo an k'illiga suma k'Almasi ye botto, kono a naabadó ere ki kazita k'ono ette, n'a ki kizite a ume wede wedusu doolo yi gizite ye. ²¹ N'ize inŋkino a-t'ette a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «A kane doŋ an an ki ruute munda a tukki yode ye geŋ, an di y' wolla, wo a kane doŋ i-k'illiga duwo an ki tôwwo taaya a tukki yode ye geŋ, ita k'ono an di'n suuna‡.»

Pool yi dehu y'etta Room

²² Geŋ munda wede taŋ baadaŋ a-n'iigire n'a ette di kune me. ²³ Wo de ankenno, nuŋ naabadó n'a ti diŋge adda siidiyagi eŋ me. Îide ozzinagi baadaŋ nuŋ mosogo kune, wo n'a dihe n'a ette n'un ti'n wollo, ²⁴ wo n'etta di kune aame n'amba ki siido k'Españ. Nuŋ n'elkiyo ni-t'âhiney n'un ti'n wolley, n'a lekkey onniyto

‡ **15:21** 15.21 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.15.

miibi ti kune wo mosogo ki kune t'a d̄iigey boolonj maŋ, ni t'ooney zaada d̄oo miŋ, n'a iŋgiley kollo. ²⁵ Wo d̄e anken̄no n'ambe ki Zeruzalem a naabo ere ki noogiyo d̄oŋ ki Raa d̄oŋ a ummey. ²⁶ Ni dehu kun di suune zemba d̄oŋ i ziipe addaŋ a Isa a siido Maseduwan ti Akayi geŋ, an dihe t'un̄suwo aggadaŋ an d'ele a kane d̄oŋ ki Raa d̄oŋ an k'ede munda ye a Zeruzalem. ²⁷ Naabo ere ki tussiyo gette i dihe kane batum, wo ki kotto geŋ munda wede an an t'ele. Kane Yawudiyagi d̄oŋ i ziipe addaŋ a Isa geŋ an di dikkiɗa maaladaŋ ere a urzi k'Unde Raa gette ti kane d̄oŋ Yawudiyagi ye kaŋ soo, iŋkino maŋ kane d̄oŋ Yawudiyagi ye toŋ maaladaŋ an di dokkiɗa ti kane kay. ²⁸ Aame naabo tussiyo a ti d̄iŋgey wo soŋko ere an tusse gette n'an eley a bezaŋ maŋ, n'a eŋgiley ki siido k'Españ ni-t'âhiney ti di kune. ²⁹ Wo nuŋ ni suune, aame n'etta di kune geŋ n'etta ti beeko ere pay k'Almasi a eedó.

³⁰ Wo d̄e zemba ki nuŋ, en̄no munda wede n'un t'eele kooke me t'urzi Galm̄eegiŋ Isa Almasi wo t'urzi geyyiso ere Unde Kamileŋ t'in eliyo: Kun d̄eyyo ti nuuno kaŋ soo adda tondiyaguŋ ere kun tonɗiyo Raa kono nuŋ gette. ³¹ Kun tondo Raa kono n'a t'aldey ti bey d̄oŋ i ki ziipe addaŋ a Isa ye a siido Ziide, wo soŋ munda wede n'amba a beezó ki noogiyo d̄oŋ ki Raa a Zeruzalem geŋ, an di y' seed̄ey bey sire. ³² Iŋkino n'a aaney ti un̄suwo baadaŋ di kune me, aame Raa yi dihey maŋ, n'a-puukey boolonj ti kune. ³³ Geŋ Raa wede i d'eliyo toose yi koon̄a ti kune pay! Eyye.

16

Toose ki Pool

¹ Nuñ n'un di rooto a urzi teemadiñ sundutú Peebe, tod'te diyakones t'a seedu zakidí a naabatú ere a diine ñon ogiyso ti suma k'Isa a geeger Sañkire. ² Kun ti soodó bey sire ti suma Galmeega aakede ñon ki Raa an d'isiyo ti tuddañ. Kun ti noogo a munda wede tuuku ti dehu ti bey kune me, kono tod' ti nuuge ñon ñaadañ wo nuñ batum toñ ti ni nuuge.

³ Kun an t'iso toose a Pisisil ti Akilas kane ñon ay naabiya kañ soo a urzi k'Isa Almasi me.

⁴ Kane an d'iyye an t'umbe puuzadañ kono nuñ n'a utte. Naabadañ ere an ize gette i rootiyo koduwo nuuno ñañjal ye, ñon pay ogiysito ti suma k'Isa kane Yawudiyagi ye toñ, an rootiyo koduwo kay. ⁵ Kun an t'iso toose pay a ñon ogiyso ti suma k'Isa di Pisisil ti Akilas. Kun i t'iso toose a Epaynat leemadó wede ki geyyiso, yode wede ele addí a Almasi ki poone a siidó k'Aazi.

⁶ Kun i-t'iso toose a Mariyam tod' ti ziiye ñaadañ a naabo kono kune me. ⁷ Kun an t'iso toose a Andirinus ti Ziniyas, kane geñ taasiyagó, wo an ayni zidde ñañgay kañ soo ti nuñ me. Kane geñ ñon zina k'Almasi ñon an d'ede suma, wo an ziipe addañ a Almasi ki poone ti nuuno.

⁸ Kun i-t'iso toose a Ampilyatus, leemadó wede ki geyyiso a urzi lekkiyo kettiyo kañ soo ti Galmeega. ⁹ Kun i-t'iso toose a Irben wede ay naabiya kañ soo a urzi k'Almasi, wo soñ a Stasis leemadó wede ki geyyiso. ¹⁰ Kun i-t'iso toose a Apeles, yode wede ñon pay an wulle yi ziidá zakidí a naabadí ere a urzi k'Almasi. Kun an

t'iso toose a dɔŋ ɓoy ki Aristobul. ¹¹ Kun i-t'iso toose a taasizó Erodiyɔŋ. Kun an t'iso toose a dɔŋ i lekkiyo kettiyo kanj soo ti Galmeega adda ɓoy ki Narsis. ¹² Kun an t'iso toose a Tiripen ti Tiripoz, kane geŋ erayi dɔŋ i ziiye ɓaadaŋ a naabo Galmeega me. Kun i-t'iso toose a Perizid teema ere ki geyyiso, tode toŋ ti ziiye ɓaadaŋ pay a naabo Galmeega me. ¹³ Kun i-t'iso toose a Ripis, yode wede Galmeega yi biire, wo a meedí, tod'te a nuŋ aakede meedó kay. ¹⁴ Kun an t'iso toose a Asenikirit, Pelegɔŋ, Ermes, Patirobas, Ermas wo soŋ a zemba dɔŋ i ziipe addaŋ a Isa ti kane. ¹⁵ Kun an t'iso toose a Pilolog kane ti Zili, Neere ti teemadí Olimpas, wo dɔŋ ki Raa pay dɔŋ ti kane. ¹⁶ Kun t'eesitoy tuddugun, kanj bey sire sire aakede zemba. Doŋ ogiyso ti suma k'Almasi a omagi pay geŋ an un t'ize toose.

Pool yi dangu onamí

¹⁷ Zemba ki nuŋ, eŋŋo munda wede n'un t'eele kooke me: Kun kooná mentikagi ti dɔŋ i dehu âhuntu dɔwo. Kane geŋ morkkolo morkiye a kane dɔŋ i ziipe addaŋ a Isa, wo an di ledɗiyo ti dooyiso ere kun uune gette. Kun ti ledɗo ti tuddaŋ me, ¹⁸ kono kane dɔwo geŋ an ki naabiya ki Galmeegin Almasi ye, wo de raazaŋ miŋ addaŋ*, kane geŋ an ti'n daggiya dɔŋ tasse t'ono dɔŋ unse ki bizaŋ wo t'ono dɔŋ k'ombo bize ekki dɔwo. ¹⁹ Duwo pay an suune kun ollige ono Galmeega wo kun sooru eego me.

* **16:18** 16.18 Raazaŋ miŋ addaŋ: I-kaza an ombito sulɗi dɔŋ oogoro Yawudiyagi ti rootiyo k'ombo ulu, soŋ i-kaza an isiyo sulɗi dɔŋ ulpi tudde ti dehu.

Injino maŋ nuŋ ulbó unŋse ti kune me, wo de ni dehu kun t'ise doŋ an d'ede suuniyo k'ono, kono kun d'ise munda wede beehiye, kun aa ki ti y'keyye ye ti munda wede ulsu me. ²⁰ Taŋ booloŋ, Raa wede i d'eliyo toose geŋ, Meeda siitandani y'a ti noŋuma ti dandi zoŋguŋ. Geŋ beeko ki Galmeegiŋ Isa ti koonaa eggun!

²¹ Timote wede ay naabiya kaŋ soo toŋ y'un t'ize toose, wo kane taasiyagó Lisiyus, Zason wo Sosipater an un t'ize toose pây. ²² Wo nuŋ Tertiyus i raaniya ono doŋ Pool yi ruute adda mattup ette, n'un t'ize toose ti suma Galmeega wede in ti'n gitte kaŋ soo. ²³ Gayus, wede ni lekkiyo di yode geŋ, y'un t'ize toose. Kane pay doŋ ogiyso ti suma k'Isa a enno eŋ, an ogiyso di yode. Erasta wede yeeriyo korbite ki geeger ette, y'un t'ize toose ti leemadiŋ Karitus pây.

[²⁴ Geŋ beeko ki Galmeegiŋ Isa Almasi ti koonaa eggun pay! Eyye.]

Tamma a Raa soo d'aŋŋal

²⁵ In amma Raa, yoŋ i d'ede toogo y'un di'n isa zakidi a urzi zaapu k'addugun a Isa, geŋ aakede Rabila Majjaanawa ere ni kazita a tukk'Isa Almasi ti rootiyo. Wo t'urzi Rabila Majjaanawa geŋ Raa y'a t'iidiba ita ki munda wede t'ume k'eesiyo duniya i lekkiyo ombide a duwo pay. ²⁶ Wo de ankenno munda wede ombide geŋ Raa yi t'iidiba itadi kereŋ a ita duwo pay, t'urzi k'ono doŋ nebiyagi an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa. Raa i lekkiyo ki daayum geŋ y'a ruute munda wede ay d'ise'ŋ, ay an ti'n zaape duwo a

urzi an zaape addaŋ a Isa, an d'olliga onamí wo an d'ozire eego.

²⁷ Geŋ tamma t'a koone a Raa, yode d'añŋal i-d'ede suuniyo k'ono! In y'amma t'urzi k'Isa Almasi ki daayum! Eyye.

**Mattup ki Taasuwa ere Aware
Mukulu: Mattup ki Taasuwa ere Aware (New
Testament)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mukulu)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

523c1c0a-f8ac-5d2f-aebe-7063b0de6b23